Ազգ
Azg
armenian daily

19 ՅՈՒԼԻՍ 2003 ՇԱԲԱԹ 137(2822)

Ադրբեջանցիները զոհ տալով երեւակայական հարձակումներ են հետ մղում

ԲԱՔՈՒ, 18 ՅՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունը հաղորդել է, որ Նախիջեւանի սահմանամերձ գյուղերից մեկի վրա հայկական զինուժերի հարձակումը հետ մղելու ընթացքում ադրբեջանցի մի զինծառայող զոհվել է, մեկն էլ՝ վիրավորվել։ Ըստ ադրբեջանական կողմի տվյալների, մարտը շարունակվել է ավելի քան մեկ ժամ, «հայկական կողմը, կրելով-ծանր կորուստներ, նահանջել է»։ Պաշտպանության նախարարությունը տեղեկացրել է նաեւ Ֆիզուլիի շրջանում ադրբեջանական դիրքերի մեկ ժամ տեւած գնդակոծման մասին։ Նշվում է, որ հուլիսի սկզբից ի վեր դա հայկական կողմից հրադադարի ռեժիմի խախտման արդեն յոթերորդ դեպքն է, իսկ ադրբեջանական բանակի կրած ընդհանուր կորուստները կազմել են վեց մարդ։ Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունը պաշտոնական հայտարարության մեջ «հրադադարի հետեւողական խախտումների» պատասխանատվությունը բարդել է Հայաստանի ղեկավարության վրա։ Փաստաթղթում ընդգծվում է, որ «եթե հրադադարի ռեժիմի հաճախակի խախտումների հետեւանքը լինի ռազմական գործողությունների վերսկսումը, ապա հայկական զինուժերը պարտություն կկրեն»։ Իր հերթին ՀՀ պաշտպանության նախարարության տեղեկատվության վարչությունից ամբողջությամբ հերքեցին Ադրբեջանի ՊՆ տարածած լուրերը, հայտարարելով, որ նշված հատվածներում որեւէ փոխհրաձգություն չի եղել։

ՄՐՑՈՒՅԹ

«Ա1+»-ը եւ «Նոյյան տապանը» հերթական անգամ առանց եթերի

ՄԱՌԼԵՆԱ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

Այսօր Հեռուստատեսության եւ ռադիոյի ազգային հանձնաժողովը կներկայանա երեւանյան հինգ կապուղիների համար տեղի ունեցած մրցույթների հաղթող ընկերությունների ներկայացուցիչները՝ արձանագրությունը ստորագրելու։ Մրցույթին մասնակցող «Մելտեքս» եւ «Նոյյան տապան» ընկերությունները այս անգամ էլ հաղթողների ցանկում չեն, թեեւ առաջարկ էին ներկայացրել մրցութային հինգ կապուղիներից 4-ի համար։

Մրցույթի հանված կապուղիների տերերը պարզապես երկարաձգեցին դրանք շահագործելու իրենց իրավունքը։ Այսպես մրցակից չունեցող «Ղար 21» հեռուստաընկերությունը պահպանեց իր 27-րդ կապուղին։

«Մելտեքս» ընկերությունը հավակնում էր հեռարձակվել «Արմենակոբ» (31-րդ), «TV-5» (39-րդ) եւ «Երեւան» (51-րդ) կապուղիներով։ «Նոյյան տապանը» մրցում էր «ԷՎ» ընկերության հետ, որի զբաղեցրած 58-րդ կապուղով այժմ վերահեռարձակվում է CNN-ը։

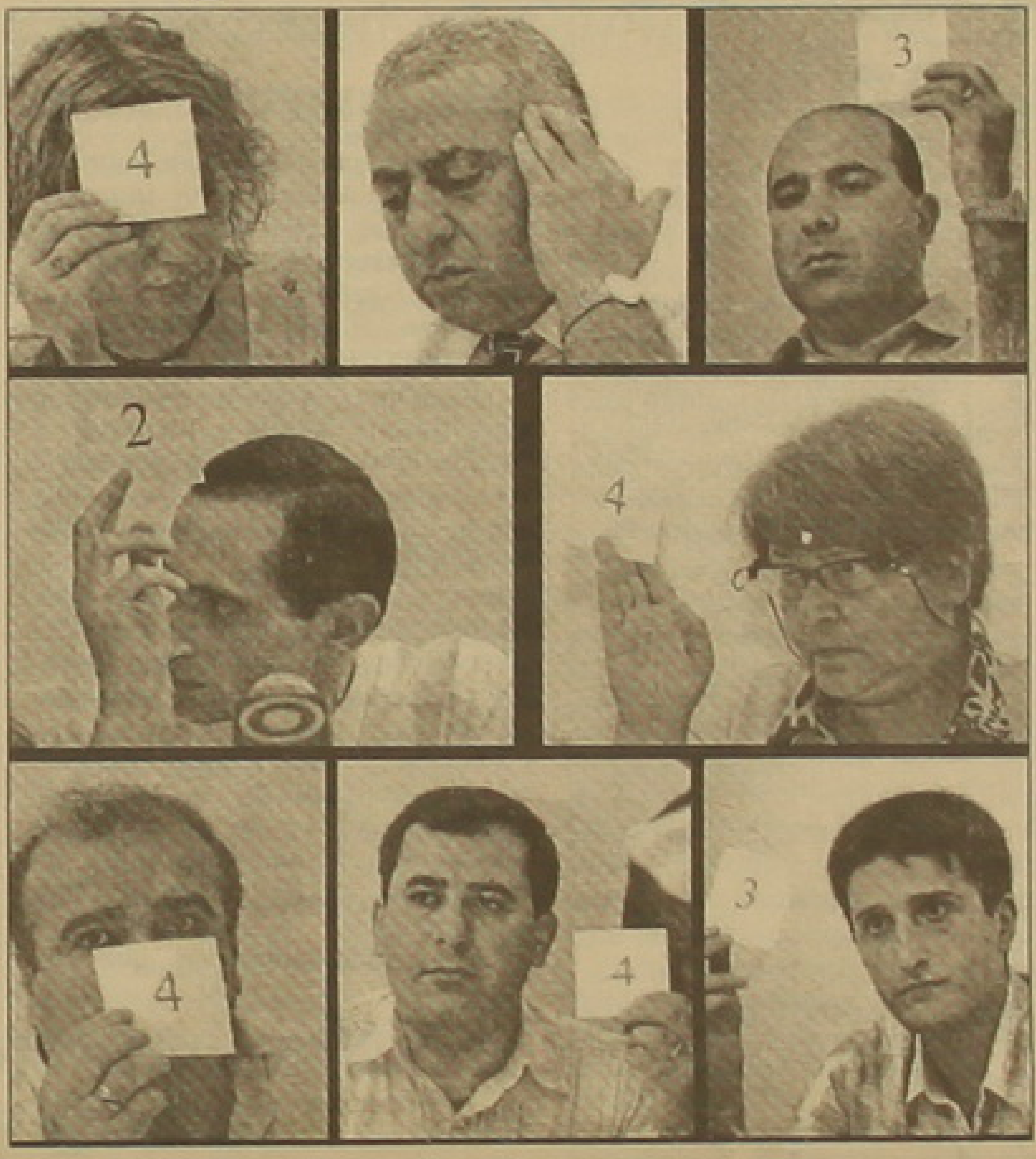

Տես ➧ էջ 2

Ս. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Համաշխարհային հայկական կազմակերպությունը պետք է դառնա պետությունների մերձեցման համընդգրկուն մեխանիզմ

Արա Աբրահամյանը Մ. Նահանգներում

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 18 ՅՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ «Համաշխարհային հայկական կազմակերպությունը պետք է դառնա պետությունների մերձեցման համընդգրկուն ազդեցիկ մեխանիզմ», այսպիսի կարծիք է հայտնել Ռուսաստանի հայերի միության նախագահ Արա Աբրահամյանը, որը հինգշաբթի օրն այցով ժամանել է Միացյալ Նահանգներ։

Ռուսաստանցի մի խումբ լրագրողների տված հարցազրույցում նա հայտնել է, որ իր ժամանումն ԱՄՆ ուղղակիորեն կապված է հոկտեմբերի 7-8-ը Մոսկվայում հայերի համաշխարհային կոնգրեսի անցկացման նախապատրաստությունների ավարտման հետ, որտեղ ծրագրվում է ստեղծել համաշխարհային հայկական կազմակերպություն։ «Մոսկվայում համագումարի անցկացումը տրամաբանական է, ասել է նա։ Չէ որ Ռուսաստանում ապրում է ավելի քան 2,5 մլն հայ՝ գրեթե կրկնակի ավելի, քան ԱՄՆ-ում։ Բացի այդ, ես վստահ եմ, որ համաշխարհային հայկական կազմակերպություն ստեղծելիս կօգտագործվի Ռուսաստանի հայերի միության փորձը, որը հաջողությամբ գործում է արդեն ավելի քան երկուսուկես տարի»։

ՌՀՄ-ի նախագահը նշել է, որ համաշխարհային հայկական կազմակերպություն ստեղծելու գաղափարը հիմնականում ընդունում է գտնում։ «Չէ որ դա օգնւս կբերի բոլորին, համոզված է Արա Աբրահամյանը։ Հայերի նման կազմակերպության ստեղծումը, որոնք ապրում են աշխարհի ավելի քան 70 երկրներում, կնպաստի պետությունների միջեւ տնտեսական ինտեգրման ամրապնդմանը։ Այդ կազմակերպությունը մեծ դեր կխաղա նաեւ առանձին երկրների հասարակական-քաղաքական կյանքում։ Ռուսաստանի հայերի միության գործունեությունը դրա օրինակն է»։

ԱՄՆ-ում Արա Աբրահամյանը մտադիր է հանդիպումներ անցկացնել հայ համայնքի ներկայացուցիչների հետ, որպեսզի նրանց մեկ անգամ եւս ներկայացնի ձեւավորվող կազմակերպության նպատակներն ու խնդիրները։ «Ես ցանկանում եմ, որ նրանք ակտիվորեն մասնակցեն կազմակերպության ստեղծմանը, հայտնեն իրենց կարծիքներն ու առաջարկությունները», նշել է նա, հաղորդելով, որ ծրագրում է Նյու Յորքից բացի այցելել Վաշինգտոն, Լոս Անջելես եւ Սան Ֆրանցիսկո։ Միացյալ Նահանգների մայրաքաղաքում ծրագրված են Ռուսաստանի հայերի միության նախագահի հանդիպումները ԱՄՆ-ի պետդեպարտամենտում։

Էռնեկյանը չի ներկայացել դատախազություն

Հայտարարված է միջազգային հետախուզում

ԲՈՒԵՆՈՍ ԱՅՐԵՍ, 18 ՅՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Հուլիսի 16-ին, երբ լրացավ արգենտինահայ մեծահարուստ Էդվարդո Էռնեկյանի՝ տեղի դատախազություն ներկայանալու ժամկետը, նա այդպես էլ չժամանեց Բուենոս Այրես, որից հետո դատավոր Խուլիո Գրուսիանին ստիպված հայտարարել է միջազգային հետախուզում նրա նկատմամբ։ Հիշեցնենք, որ Էռնեկյանը մեղադրվում է պետությանը հարկեր չմուծելու համար։

Երբ դատավորը որոշում էր ընդունել նրան նախնական կալանքի տակ առնելու մասին, Էռնեկյանը գտնվում էր Իտալիայում՝ Միլանում, սակայն, հետո նրա փաստաբանները հայտնել են, թե պիտի տեղափոխվեր ԱՄՆ, հավանաբար Նյու-Յորք, անձնական պատճառներով։

Միջազգային հետախուզումը հայտարարելուց առաջ գործարարի պաշտպանները փորձել են տարբեր միջոցներով կանխել դա, որ անկասկած նպաստավոր չէ նրա համար։ Սակայն փաստաբան Ռոբերտո Մարկոնին մամլո օրգաններին ասել է, թե Վերին ատյանն է, որ պիտի հաստատի մեղադրանքը նրա նկատմամբ, եւ դրա համար ժամանակ կա՝ մինչեւ եկող շաբաթ։ Դրանից հետո միայն Էռնեկյանը, եթե հարկ լինի, կվերադառնա Բուենոս Այրես։

Ուրուգվայի «Ռադիո Արմենիայի» ղեկավար Դիեգո Կարամանուկյանի հաղորդմամբ, ակնհայտ է, որ անհամաձայնություններ կան դատավորի եւ Վերին ատյանի միջեւ, սակայն, թե ո՞վ է ավելի ճիշտ այդ հարցում, ցույց կտան առաջիկա օրերը։ Ըստ քրեական օրենսգրքի, հարկերից խուսափելուց ծանր դեպքերին, որով մեղադրվում է Էռնեկյանը, սահմանվում է 3-ից մինչեւ 8 տարվա բանտարկություն։

Հայտարարություն

Սույն գրությամբ հայտնում եմ, որ 2003 թվականի հուլիսի 18-ից, ժամը 18:00-ից պաշտոնապես հրաժարվում եմ կատարել Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության ատենապետի պարտականությունները։

ՌՈՒԲԵՆ ՄԻՐԶԱԽԱՆՅԱՆ

18.07.2003 թ.

ԶԼՄ-ների «իրաքյան դոսիեի» մասին տեղեկություններ հանձնող անգլիացի գիտնականը սպանված է

ԼՈՆԴՈՆ, 18 ՅՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Բրիտանական ոստիկանության ներկայացուցիչը այսօր հաստատել է, որ Հարրոուդաուն-Հիլ վայրում հայտնաբերված տղամարդու դիակը դոկտոր Դեւիդ Քելիինն է։ Նրան կասկածում են զանգվածային լրատվամիջոցներին «իրաքյան դոսիեի» մասին տեղեկատվություն հանձնելու մեջ, որը հետագայում քաղաքական լուրջ սկանդալ հրահրեց եւ կառավարության ու Բի Բի Սի կորպորացիայի միջեւ հարաբերությունների սրման պատճառ դարձավ։

«Մենք կարող ենք հավաստել, որ դիակը համապատասխանում է դոկտոր Քելիի նկարագրին», հաղորդել է ոստիկանության ներկայացուցիչը։

Գիտնականը, որն անցյալում աշխատել է որպես ՄԱԿ-ի զինվորական տեսուչ եւ զանգվածային բնաջնջման զենքի բնագավառի մասնագետ է եղել, նախօրյակին զբոսանքի է դուրս եկել եւ չի վերադարձել տուն։

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Անհաջողություններ Հայաստանի համար

ՆԻԿՈԼԱՅ ԱՂԱՍՅԱՆ

Վերջին 10 օրերին հայերը Վաշինգտոնում երկու կարեւոր քաղաքական անհաջողություն ունեցան։ Առաջինը Սենատի օրակարգից Ցեղասպանության բանաձեւի հանումն էր։ Հայամետ քարոզչության կողմնակիցները, զգալով վարչակարգի ագրեսիվ դիրքորոշումը դրա դեմ, նախընտրել էին հանել քննարկումից։ Իսկ երկրորդը՝ անցյալ տարվա 83.4 միլիոնի փոխարեն այս տարի Հայաստանին 70 մլն դոլար օգնություն հատկացնելն էր։ Ի դեպ, այս օգնությունը տարեցտարի նվազում է՝ երկու տարի առաջ 90-ից հասնելով 83.4, իսկ այժմ էլ՝ 70 մլն դոլար։

Կարող ենք, անշուշտ, Հայաստանին մեղադրել այս տարվա նախագահական եւ խորհրդարանական ընտրություններում միջազգային չափանիշները չպահպանելու մեջ։ Կարող ենք այլ պատճառներ էլ գտնել գուցե։ Բայց իրականում այդ անհաջողությունները տարածաշրջանում Մ. Նահանգների քաղաքականության արտահայտություններն են։

Այս վերաբերմունքը հստակ արտացոլում է Կովկասում ամերիկյան քաղաքականության չափածում Հայաստանի ունեցած մարտավարական նշանակությունը։ Օգնության նվազեցման պատճառներից մեկն առաջիկա ֆինանսական տարում նախկին Խորհրդային Միության երկրներին տրամադրվելիք ընդհանուր գումարի նվազեցումն է՝ 174 մլն դոլար։

Գումարի նվազեցմանն առընթեր անցյալ տարի մենք դժվարին պայքար մղեցինք՝ պահպանելու 907 հոդվածի սահմանափակումներն Ադրբեջանի նկատմամբ։ Մենք երախտապարտ պետք է լինենք Ներկայացուցիչների պալատի օտարերկրյա հատկացումների հանձնաժողովի անդամներին եւ հատկապես Ջիմ Քոլբիին ու Նիտա Լոուիին՝ խիզախ աշխատանքի համար։ Այդ աշխատանքներին զարկ են տվել եւ աչալուրջ հետեւում են հայամետ քարոզչության խմբակցության համանախագահ Ջո Քնոլենբերգը, Ֆրենք Փալոն կրտսերը եւ Ջոն Սուինին։

Մեր դատի կողմնակիցներին շնորհակալ լինելով, այնուամենայնիվ, չպետք է մոռանանք նաեւ մեր հակառակորդների դիրքավորումները։

Հայաստանի օգնության հարցում Բուշի վարչակարգը սկզբնական շրջանում պահանջել էր ընդամենը 49.5 մլն դոլար, այսինքն՝ համարյա կեսն այն գումարի, որ հատկացվել էր երեք տարի առաջ։

Ցեղասպանության ճանաչման հարցում ընդդիմադիրների պայքարը ղեկավարում էր փոխնախագահ Դիկ Չեյնին, որն անձամբ էր զանգահարել սենատորներին՝ խափանելու որոշման անցկացումը։

Տես ➧ էջ 8

Ընթացիկ

Երեկ վրացական պաշտոնական մամուլը տպագրել է Վրաստանի նախագահի մամուլի ծառայության հայտարարությունը, որում պաշտոնական Թբիլիսին Երեւանին հասկացնում է՝ մի միջամտեք մեր երկրի ներքին գործերին:

Հայտարարության մեջ ասվում է. «Վրաստանի իշխանությունները եւ առաջին հերթին երկրի նախագահ Էդ. Շեւարդնաձեն բազմիցս վճռականորեն արտահայտել են վրացական պետության դիրքորոշումը Ռուսաստանի ու Հարավային Կովկասի միջեւ երկաթուղային հաղորդակցության վերականգնման մասին: Չնայած դրան՝ պարբերաբար ի հայտ են գալիս պաշտոնական եւ այլ կարգի ելույթներ ու հաղորդագրություններ այդ հարցի շուրջ»:

«Նման օրինակներից է Հայաստանի խորհրդարանի փոխնախագահ Վահան Հովհաննիսյանի հայտարարությունը, որ «այն պայմաններում, երբ փակ են Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ սահմանները, Աբխազիայի հատվածում երկաթուղու բացման խնդրում ԱՄՆ-ը պարտավոր է օգնել Ռուսաստանին», ասվում է Վրաստանի նախագահի մամուլի ծառայության տարածած հայտարարության մեջ:

«Վրացական կողմի համար լիովին հասկանալի են Հայաստանի շահերը վերականգնել Հարավային Կովկասի եւ Ռուսաստանի միջեւ երկաթուղային հաղորդակցությունը: Նրանց, ովքեր հանդես են գալիս նման կոչերով եւ արտահայտում են նման ձգտումներ, պետք է հայտնի լինի (ինչի մասին հայտարարվել է բազմիցս), որ Աբխազիայի հատվածում երկաթուղային հաղորդակցության վերականգնումը հնարավոր է միայն այն պայմանով, երբ զուգահեռաբար այնտեղ (Աբխազիա) վերադառնա բռնի ուժով արտաքսված բնակչությունը, ինչի մասին տեղեկացված են ինչպես հակամարտության մասնակիցները, այնպես էլ ԱՄՆ-ը եւ Ռուսաստանը», ասվում է հայտարարության մեջ:

«Այն պայմաններում, երբ իրականացվեն Վրաստանի եւ Ռուսաստանի նախագահների Սոչիում ձեռք բերված համաձայնությունները, անշուշտ, հնարավոր կլինի վերականգնել Հարավային Կովկասի եւ առաջին հերթին Հայաստանի համար այնքան կարեւոր երկաթուղու վերականգնումն Աբխազիայի հատվածում, բայց, կրկնում ենք, այդ խնդիրը հնարավոր կլինի լուծել բռնի տեղահանված բնակչության զուգահեռաբար վերադարձի դեպքում», ասվում է հայտարարության մեջ:

Նախագահ Շեւարդնաձեի մամուլի գրասենյակի այս հայտարարությունն ուշագրավ է նաեւ նրանով, որ արվում է Հայաստանի նախագահի Թբիլիսի կատարած պաշտոնական այցից, ապա Վրաստանի անվտանգության խորհրդի քարտուղար Թեդո Ջափարիձեի Երեւան կատարած այցից անմիջապես հետո: Երկու այցերի ընթացքում էլ քննարկվել են աբխազական երկաթուղու վերականգնման հնարավորությունները:

Պետք է նաեւ նկատել, որ վրացական կողմը նմանօրինակ հայտարարություններ նախկինում էլ է արել, ընդ որում՝ ոչ այնքան կոպիտ: Այստեղ նկատի չունենք վրացական ընդդիմադիր քաղաքական գործիչներին, ցածրաստիճան պետական պաշտոնյաներին կամ մամուլի հրապարակումները: Եվ ոչ էլ Աբխազիայի Գալիի շրջանում դիվերսիոն գործողությունների մեջ մասնագիտացված վրացական պարտիզանական ջոկատների ղեկավարներ Զուրաբ Սամուշիային կամ Դաթո Շենգելիային:

Անցյալ տարի Թբիլիսի կատարած այցի ժամանակ Հայաստանի խորհրդարանի նախկին նախագահ Արմեն Խաչատրյանը նշել էր, որ աբխազական երկաթուղու վերականգնումը դրական ազդեցություն կունենա ինչպես Հայաստանի, այնպես էլ Վրաստանի տնտեսության վրա, որին հետեւել էր աբխազական հակամարտության կարգավորման հարցում Էդ. Շեւարդնաձեի հատուկ ներկայացուցիչ Մալխազ Կակաբաձեի հայտարարությունը. թող Արմեն Խաչատրյանը զբաղվի ոչ թե Հայաստանի եւ Վրաստանի տնտեսական զարգացման խնդիրներով, այլ Աբխազիայի եւ Ջավախքի հայությանը բացատրի, որ աբխազահայերն ու ջավախահայերը չպաշտպանեն այն տեսությունը, որը Վրաստանին սպառնում է ռմբահարել (կարդալ՝ Ռուսաստան):

Աբխազական երկաթուղու վերականգնումը Վրաստանի համար քաղաքական խնդիր է, եւ, հաշվի առնելով պաշտոնական Թբիլիսիի որդեգրած արտաքին քաղաքական կուրսը, կարող ենք նկատել, որ երկաթուղու վերականգնմամբ վրացական պետությունն այնքան էլ շահագրգռված չէ: Հետեւաբար, Հայաստանի ցանկությունները Թբիլիսիում ընկալվում են որպես վրացական պետության ներքին գործերին միջամտելու փորձ:

«Ազգն» առաջիկա համարներից մեկում կփորձի հիմնավորել, թե ինչքանով են լուրջ Թբիլիսիի ցանկություններն աբխազական երկաթուղու վերականգնման հարցում:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ,
Թբիլիսի

Թբիլիսին Երեւանին հասկացնում է՝ մի միջամտեք մեր երկրի ներքին գործերին

«Ա1+»-ը եւ «Նոյյան տապանը» հերթական անգամ առանց եթերի

(Սկիզբը էջ 1)

ՀՌԱՀ-ն վարկանիշային քվեարկությամբ «Ա1+»-ի առաջարկը գնահատեց 21 միավոր՝ «Արմենակոբի» պարագայում բաշխելով 31, «TV-5»-ի 25, «Երեւան TV»-ի՝ 27 միավոր: «Նոյյան տապանի» մրցութային առաջարկը եւս 21 միավոր ստացավ «ԷՎ»-ի 29 միավորի դիմաց:

Մրցույթից հետո պատասխանելով լրագրողների հարցերին, ՀՌԱՀ նախագահ Գրիգոր Ամալյանը նշեց այն չափանիշները, որոնցով ինքը կողմնորոշվել է «Ա1+»-ի առաջարկը գնահատելիս. «Ա1+»-ի առաջարկում մանրամասնված էր եթերային հայեցակարգի ինչպիսին լինելը, բայց դրա իրականացման համար անբավարար էին տեխնիկական եւ ֆինանսական հնարավորությունները, այսինքն՝ զարգացման, ներդրումային ծրագրերը ֆինանսական եւ տեխնիկական մասով պայմանավորված էին միայն ակնկալվող եկամուտներով»: Այլ խոսքերով ասած, պրն Ամալյանը «Ա1+»-ի մրցութային առաջարկն իրատեսական չի համարել՝ հավանաբար փոխարենն իրատեսական համարելով «TV-5» կամ «Երեւան» հեռուստաընկերությունների ներկայացրած առաջարկները:

Դրանց իրատեսության սահմաններն արդեն եթերում կտեսնենք, սակայն հաշվի առնելով նախորդ մրցույթների փորձը, ակնկալիքները շատ աղոտ են:

Լրագրողներին հետաքրքրում էր նաեւ պրն Ամալյանի վերաբերմունքը «Երեւան» հեռուստաընկերության դեմքը հանդիսացող «Ավտոռուկա» եւ «TV-5»-ի կրթական ծրագրերից «Ալֆրեդի սենյակում» հաղորդաշարի նկատմամբ (այդ հաղորդաշարերը, ի դեպ, կրթական են համարում հեռուստաընկերության ղեկավարները): ՀՌԱՀ նախագահը սեփական կարծիքը չարտահայտեց, փոխարենը՝ հավանաբար որպես փաստարկ բերեց «Մելտեքս» ընկերության առաջարկից «Բարի ավետիս» ծրագրի օրինակը: Ամալյանի համոզմամբ, այն «ավելի վատ եւ խայտառակ հաղորդում է, քան «Ալֆրեդի սենյակը»»: Հետաքրքրական է՝ ինչո՞ւ. Գրիգոր Ամալյանը համեմատության մեջ դրեց «Բարի ավետիսը» եւ ոչ թե «Այբ-Ֆե»-ն, օրինակ: Այդուհանդերձ, ՀՌԱՀ նախագահը նշում է, որ հանձնաժողովի իրավասություններով բովանդակային մոտեցում չի նախատեսվում:

Հարցերից մեկն էլ վերաբերում էր «Նոյյան տապանին» հաղթած «ԷՎ» հեռուստաընկերությանը, որը հեռարձակում է CNN-ը: Մասնավորապես, որ CNN-ն արդեն իսկ վերահեռարձակվում է օրենքի խախտումներով:

Ամալյանն այս պնդմանը, բնականաբար, համաձայն չէ եւ նշում է, որ «ԷՎ»-ի մրցութային առաջարկը ներկայացվել է օրենքի պահանջներին համապատասխան, այսինքն՝ այդ հեռուստաալիքն, այնուամենայնիվ, կտա նաեւ սեփական եւ հայրենական արտադրանք: (Խնդիրն, ի դեպ, նույնն է նաեւ Muz-TV վերահեռարձակող «Դար 21»-ի համար):

Բարձրացվեց նաեւ այս բնագավառում ստվերային մենաշնորհի խնդիրը, երբ չնայած իրավաբանական գրանցմանը, մի քանի հեռուստաընկերության փաստացի տերը նույն ֆիզիկական անձն է (ինչպես, օրինակ, «Արմենիա», «TV-5», «Արմնյուզ» հեռուստաալիքների դեպքում): Սա եւս ՀՌԱՀ իրավասության խնդիր չէ, ըստ պրն Ամալյանի, հարցն օրենսդրական կարգավորման կարիք ունի: Գրիգոր Ամալյանը նշում է նաեւ, որ «Հեռուստատեսության եւ ռադիոյի մասին» ՀՀ օրենքում մի շարք փոփոխություններ են նախատեսվում, դրանք, սակայն, ավելի շատ դետալների շուրջ են, քան էական օրենսդրական բացերի:

Այս մրցույթն էլ ավարտվեց, ի հեճուկս բոլոր լավատեսների «Ա1+»-ը հերթական անգամ մնաց առանց եթերի: Մնում է հուսալ, որ «Երեւան» եւ «TV-5» հեռուստաընկերությունները կգործեն իրենց մրցութային առաջարկների համաձայն, եւ իրատեսական մոտեցումներն ազդեցություն կունենան նաեւ հաղորդաշարերի բովանդակության, որակի վրա: Այլապես, ստիպված կլինենք դիտել «Ավտոռուկա» եւ կրթվել «Ալֆրեդի սենյակում»:

ԱՄՓՈՓ

Հայաստանի ատոմակայանը կարող է անվտանգ շահագործվել եւս 14 տարի

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Ներկայումս Հայաստանի ատոմակայանի անվտանգությունը համապատասխանում է գործող նորմերի, կանոնների պահանջներին»,- այսպիսի գնահատական տվեց Հայաստանի ատոմտեխսկողության տնօրեն Աշոտ Մարտիրոսյանը: Համաձայն այդ կանոնների, առաջին սերնդի տվյալ տիպի ատոմակայանների անվտանգությունը պետք է անընդհատ բարձրացվի: Նրա խոսքով, դեռ մինչեւ ատոմակայանի վերագործարկումը մշակված է ծրագիր, 1994թ-ից իրականացվում են անվտանգության բարձրացման միջոցառումներ, որոնք կշարունակվեն ամեն տարի՝ մինչեւ ատոմակայանի շահագործումից հանելը: Ա. Մարտիրոսյանը նշեց, որ ԱԷԿ-ի վերջնական կանգնեցման ժամկետը դեռեւս անորոշ է:

Ռուսաստանի Վորոնեժ ատոմակայանի 3-4-րդ բլոկները, որոնք նույն տիպի, նույն հզորության են ինչ ՀԱԷԿ-ը, արդեն աշխատել են իրենց նախագծային ռեսուրսը՝ 30 տարի, որից հետո Ռուսաստանի համապատասխան իրավասու մարմինները շահագործման ժամկետը երկարացրել են եւս 15 տարով: Մինչ այդ, ըստ Ա. Մարտիրոսյանի, նման փորձ կար նաեւ Ֆինլանդիայում: Ատոմտեխսկողության տնօրենը հայտնեց, որ ՀԱԷԿ-ն աշխատել է 1980-1989թթ-ը եւ 1995թ-ից մինչեւ հիմա, այսինքն, ավելի քիչ, քան 16 տարի: «Համաձայն Հայաստանի ատոմակայանի նախագծային ռեսուրսի, այն կարող է անվտանգ շահագործվել եւս 14 տարի», ասաց Ա.Մարտիրոսյանը:

Բնակարանամուտ Ստեփանակերտում

Ստեփանակերտի քաղաքապետարանը օրերս որոշում է ընդունել Մաշտոցի փողոցի թիվ 7 նորակառույց շենքը քաղաքապետարանի հաշվեկշիռ ընդունելու մասին:

Վերոհիշյալ շենքն ունի 50 բնակարան՝ 4356.3 քմ ընդհանուր եւ 2339.3 քմ բնակելի տարածքով: Բնակշենքի ընդհանուր արժեքը կազմում է 441631.0 հազ. դրամ: Բաղկացած է 9 մեկ սենյականոց, 16 երկսենյականոց եւ 25 երեք սենյականոց բնակարաններից:

Քաղաքապետարանի մեկ այլ որոշմամբ 5 բնակարան հատկացվել է ԼՂՀ պաշտպանության բանակին: Դրանք բոլորն էլ երեք սենյականոց բնակարաններ են:

Բնակարանային հերթերի ճշտման եւ բնակարանների հատկացման հանձնաժողովը նախօրոք ճշտել էր այն բոլոր քաղաքացիների թիվը, ովքեր դարձել են նորակառույց շենքի բնակիչներ:

Նույն հանձնաժողովի կազմած արձանագրության համաձայն էլ քաղաքապետարանը բաշխել է բնակարանները: Դրանք հիմնականում բաժին հասան արցախյան պատերազմի նահատակների եւ հաշմանդամների ընտանիքներին: Անցյալ շաբաթ տեղի ունեցավ բնակարանամուտի արարողությունը:

Անշուշտ, բնակարանային խնդիրներ ունեցող մայրաքաղաքի համար մեկ բնակշենքի շահագործումը հազիվ թե լուծի այս ոլորտի հիմնախնդիրները, սակայն անժխտելի է նաեւ դրա իրադարձային նշանակությունը, մանավանդ որ կառուցվել է ամերիկահայ բարերար Լուիզ Սիմոն Մանուկյանի հովանավորությամբ:

Հուսանք, որ առաջիկայում նոր բնակշենքերի կառուցմամբ, լինեն դրանք պետական թե հովանավորչական միջոցներով, Ստեփանակերտը նորանոր առիթներ կունենա բնակարանամուտի ուրախություններ տոնելու:

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ
Ստեփանակերտ

Կուրբանովը պաշտոնը թողել է Նիյազովի գիտությամբ

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Օրերս հայտարարվել էր, թե իր պաշտոնը լքել է Հայաստանում Թուրքմենստանի դեսպանը, որը դեսպանատան սեղանին էր թողել մի գրություն, տեղեկացնելով, թե ինքը հրաժարվում է աշխատել որպես դեսպան եւ մտադիր չէ վերադառնալ հայրենիք:

Սակայն երեկ Թուրքմենստանի արտաքին գործերի նախարարությունը հերքել է այդ լուրերը եւ հանդես եկել հայտարարությամբ, թե Թոյլի Կուրբանովն անձամբ խնդրել է նախագահ Սափարմուրատ Նիյազովին՝ ազատել իրեն դեսպանի պաշտոնից, քանի որ ցանկանում է շարունակել ուսումը եւ խորանալ գիտությունների մեջ: Նիյազովը, ըստ հայտարարության, հարգել է նրա խնդրանքը, եւ դեսպանը խոստացել է հետագայում եւս նվիրվել Թուրքմենստանի բարգավաճմանը:

Հայտարարության մեջ չի ասվում, թե ներկայումս որտեղ է գտնվում դեսպանը:

Ձերբակալություն Ալավերդիում

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Զենք պատրաստելու, ձեռք բերելու եւ պահելու մեղադրանքով ձերբակալվել է Ալավերդի քաղաքի բնակիչ Էդվարդ Սերյոժայի Հարությունյանը, որի բնակարանում կատարված խուզարկության ժամանակ առգրավվել է 5,6 մմ տրամաչափի մեկ ատրճանակ եւ 2 ինքնաշեն հրացան, նաեւ 10 հատ «ՊՄ», 2 հատ «ՏՏ» եւ 1 հատ «ՊՄՄ» ատրճանակների փամփուշտներ: Ինչպես ասված է ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայության մամուլի կենտրոնի հաղորդագրության մեջ, նախաքննությամբ պարզվել է նաեւ, որ Հարությունյանն իր բնակարանի նկուղային հարկում ինքնաշեն հաստոցների օգտագործմամբ պատրաստել եւ վերանորոգել է ինքնաշեն ատրճանակներ: Նախնական տվյալների համաձայն, Հարությունյանի կողմից պատրաստված զենքերից մեկով սպանություն է կատարվել: Քրեական գործով նախաքննությունը վարում է ՀՀ ԱԱԾ քննչական վարչությունը:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԳ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Լրագրողների սենեակ / հեռ. 581841
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Ընթացիկ

Երեկ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովն իր նոր կազմով գումարեց առաջին նիստը: Օրակարգի 4 կետերը հաստատելով, հանձնաժողովն անցավ կոնկրետ որոշման նախագծերի քննարկմանը: Նիստին ներկա էր նաեւ ԿԸՀ-ին առընթեր վերահսկիչ-վերստուգիչ ծառայության ղեկավարը: Վերջինիս ներկայությունը պայմանավորված էր նրանով, որ օրակարգի առաջին հարցը վերաբերում էր ԿԸՀ-ին առընթեր վերահսկիչ-վերստուգիչ ծառայության կողմից մայիսի 25-ին ԱԺ համամասնական ընտրակարգով ընտրություններին մասնակցած կուսակցությունների, դրանց դաշինքների նախընտրական հիմնադրամների օգտագործման վերաբերյալ ներկայացված հայտարարագրերին: Ծառայությունից հանձնաժողովին ներկայացվել էին այդ հայտարարագրերի ստուգման արդյունքները:

Պատգամավորության 148 թեկնածուներ չեն ներկայացրել հայտարարագիր

ԿԸՀ-ն որոշեց նյութերն ուղարկել դատարան

Օրակարգի առաջին կետով ներկայացված որոշման նախագիծը վերաբերում էր հայտարարագրերի ստուգման արդյունքների քննարկմանը եւ հայտարարագրերի տվյալները հրապարակելուն: Զեկուցող, ԿԸՀ փոխնախագահ Համլետ Աբրահամյանը նշեց, որ հանձնաժողովին առընթեր վերահսկիչ-վերստուգիչ ծառայության հավաստիացման համաձայն, որեւէ խախտում չի արձանագրվել, կուսակցություններից եւ դաշինքներից ոչ մեկը չի գերազանցել նախընտրական հիմնադրամների օրենքով նախատեսված սահմանը: Ծառայության ղեկավարն էլ իր հերթին ավելացրեց, որ կուսակցությունների ու դաշինքների ծախսերի բովանդակության եւ օրինականության առումով ծառայությունը խախտումներ չի արձանագրել: Բոլոր կուսակցությունները միասին ծախսել են 422 մլն 615 հազար դրամ, որի 90 տոկոսից քիչ ավելին ապահովվել է 8 հազարից ավելի քաղաքացիների վճարումներով: Մոտ 7 տոկոսը վճարել են իրենք կուսակցությունները, եւ միայն ծախսերի 1,5 տոկոսն է կատարվել ի հաշիվ իրավաբանական անձանց վճարումների:

Ինչ վերաբերում է ծախսերի բովանդակությանը, ապա ծախսերի 72 տոկոսը կազմել են հեռուստատեսությամբ եւ ռադիոյով քարոզչական հաղորդումների ու գովազդի գումարները: Միջոցների 15 տոկոսը ծախսվել է քարոզչական նյութերի տպագրման վրա:

«Արդարություն» դաշինքի ներկայացուցիչ Ֆելիքս Խաչատրյանը մասնավորապես հետաքրքրվեց, թե արդյոք հայտարարագրերում ընդգրկվե՞լ են ՀԺԱՄ-ի, ՀՌԱԿ-ի, ՀՀԿ-ի կազմակերպած միջոցառումների ժամանակ կատարված ծախսերը: Վերահսկիչ-վերստուգիչ ծառայության ղեկավարը պատասխանեց, որ միջոցառումները որպես այդպիսին չեն նշվում հայտարարագրում, սակայն ծախսերի մասով նշվում են: Պատասխանելով ԿԸՀ քարտուղար Աննա Ալեքսանյանի հարցին, ծառայության ղեկավար պրն Հարությունյանն ավելացրեց, որ, օրինակ, «Արդարություն» դաշինքն իր հայտարարագրում չի նշել եւ ոչ մի տրանսպորտային ծախս:

Չնայած ասվածին, Ֆելիքս Խաչատրյանը հայտնեց, որ, իր կարծիքով, ներկայացրած հավաստիությունը չի համապատասխանում իրականությանը, քանի որ չի ստուգվել, թե կուսակցությունների կատարած ծախսերը ամբողջովին արտացոլվե՞լ են հայտարարագրում, թե՞ ոչ: Ուստի պրն Խաչատրյանն առաջարկեց հետաձգել հավաստիության ընդունումը:

ԿԸՀ-ն այսպես թե այնպես, իր որոշմամբ, ի գիտություն ընդունեց հանձնաժողովին առընթեր վերահսկիչ-վերստուգիչ ծառայության կողմից հայտարարագրերի ստուգման արդյունքները, ինչպես նաեւ որոշեց հայտարարագրերի տվյալները հրապարակել «Հայաստանի Հանրապետություն»ում»:

Օրակարգի նույնաբովանդակ երկրորդ հարցը վերաբերում էր մեծամասնական ընտրակարգին: Այս կապակցությամբ Համլետ Աբրահամյանը զեկուցելով հայտնեց, որ ընդամենը 120 պատգամավորության թեկնածուներն են ներկայացրել հայտարարագիր: Ներկայացված հայտարարագրերից ոչ մեկում սահմանված գումարը գերազանցված չէ: Այստեղ խնդիրն այլ է այն առումով, որ 148 թեկնածու ուղղակի չի ներկայացրել հայտարարագիր, այդ թվում այնպիսիները, ովքեր ընտրվել են:

Վերահսկիչ-վերստուգիչ ծառայության ղեկավարի այն բացատրությունը, թե հնարավոր է, որ հայտարարագրերը ստացված լինեն ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովներում, բայց հասած չլինեն ԿԸՀ, հիմնավոր չհամարվեց: ԿԸՀ-ն 8 կողմ քվեարկությամբ կայացրեց որոշում, համաձայն որի ընդունեց ի գիտություն ներկայացված հայտարարագրերի ստուգման արդյունքները: Որոշվեց նաեւ մեծամասնական ընտրակարգով ընտրություններին մասնակցած, սակայն նախընտրական հիմնադրամների օգտագործման վերաբերյալ հայտարարագրեր չներկայացրած պատգամավորության թեկնածուների վերաբերյալ նյութերը եռօրյա ժամկետում ներկայացնել առաջին ատյանի դատարաններ՝ վարչական պատասխանատվության ենթարկելու համար:

Օրակարգի 3-րդ հարցը վերաբերում էր թիվ 27 ԸԸՀ-ի հուլիսի 10-ի որոշումները վերացնելուն: Թիվ 27 ԸԸՀ-ն հանձնաժողովի նախագահի, տեղակալ եւ քարտուղար ընտրելու մասին որոշումները կայացնելու նիստը չի գումարել հանձնաժողովի աշխատավայրում: Այս կապակցությամբ ԿԸՀ-ի ընդունած որոշմամբ, հուլիսի 21-ին թիվ 27 ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովն իր աշխատավայրում կգումարի նոր նիստ՝ նախագահ, տեղակալ եւ քարտուղար ընտրելու համար:

Վերջին կետով սպառելով օրակարգը, ԿԸՀ-ն սահմանեց, որ այսուհետեւ ընտրատարածքային եւ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների նախագահների, տեղակալների, քարտուղարների եւ անդամների վկայականները կլինեն լուսանկարով՝ ուժի մեջ մնալով մինչեւ 2007 թ. հուլիսը:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ՍԴ-ն մերժեց թիվ 12-ի դիմումը

Հարություն Ղարագյոզյանը կմնա պատգամավոր

Երեկ Սահմանադրական դատարանը շարունակեց թիվ 12 ընտրատարածքում պատգամավորության թեկնածու գրանցված Վերսանդիկ Հակոբյանի դիմումի քննությունը՝ հունիսի 15-ին տեղի ունեցած մեծամասնական ընտրակարգով խորհրդարանական ընտրությունների վերաքվեարկության վերաբերյալ:

Դիմող կողմի ներկայացուցիչները սկսեցին այն բանից, որ ՍԴ կատարված մի շարք միջնորդությունները թեեւ բավարարվել են, բայց ոչ ըստ էության: Այսինքն՝ միջնորդությունների արդյունքում ստացվել են տեղեկանքներ, որոնք դիմումատուի պահանջի հետ չեն համապատասխանում: Եվ հաշվի առնելով, որ թիվ 12 ընտրատարածքը ներառող Շենգավիթի քաղաքապետն ընտրությունների ժամանակ հանդիսացել է վերաքվեարկությամբ հաղթող ճանաչված Հարություն Ղարագյոզյանի շտաբի պետը, կարելի է, ըստ դիմումատուի, հասկանալ, որ քաղաքապետարանից ներկայացված տեղեկանքները չեն համապատասխանում իրականությանը: Որպես օրինակ ներկայացվեց քաղաքապետարանի տված մի տեղեկանք, որը վերաբերում էր դասական կարգով իրենց իրավունքները վերականգնած ընտրողների թվին: Ըստ առաջին ատյանի դատարանի, այդպիսիք եղել են 547-ը: Մինչդեռ քաղաքապետարանի տեղեկանքով՝ այդ թիվը քիչ է 150-ից:

Դիմող կողմը դատարանին ներկայացրեց նաեւ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովներին տրվելիք կնիքով մի չգործված ծրար: Նկատի ունենալով, թե դիմումատուի ներկայացմամբ ինչպիսի ընտրախախտումներ են կատարվել, պարզ է, որ չգործված ծրարից կնիքը հեշտությամբ կարելի է հանել, օգտագործել, ապա դնել տեղը:

Թիվ 12 ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը ծրարի առկայությունը դատարանում առ ոչինչ համարեց: Այդ առնչությամբ ՍԴ նախագահ Գագիկ Հարությունյանը նշեց, որ նման ծրարի գոյությունն ինքնին քրեական պատասխանատվություն է ենթադրում: Պրն Հարությունյանն ավելացրեց, որ, դժբախտաբար, ինքը տեղյակ չէ, թե մինչ այսօր դատարանում քննված գործերի հետ կապված դատախազություն ուղարկված նախկին նմանօրինակ ծրարների առումով որեւէ մեկը պատասխանատվություն կրե՞լ է, թե՞ ոչ: Ծրարի առկայությունը դատարանում Գագիկ Հարությունյանը որակեց լուրջ հանգամանք եւ առաջարկեց կցել գործին: Առարկություններ չեղան:

Այնուհետեւ դիմող կողմը, որպես եզրափակիչ ելույթ, անդրադարձավ դատաքննությանը եւ ապացուցված համարեց, որ վերաքվեարկությունը թիվ 12 ընտրատարածքում անցել է կոպիտ խախտումներով: Շենգավիթի քաղաքապետարանը, թիվ 12 ընտրատարածքային հանձնաժողովը եւ հաղթած թեկնածուն, ըստ դիմումատուի, համոզված լինելով, որ կհաղթի Վերսանդիկ Հակոբյանը, կազմակերպել էին ընտրակեղծիքների մեծ շղթա:

Վերսանդիկ Հակոբյանի ներկայացուցչի խոսքերով, հունիսի 15-ին ընտրողների ընդհանուր թիվը մայիսի 25-ի համեմատ ավելացել է մոտ 1500-ով, որից 547-ը՝ դասական կարգով: Մնացյալն ավելացրել է համայնքի ղեկավարը, ընդ որում՝ ավելացվածները քվեարկել են մի քանի անգամ: Ընտրացուցակներում ընդգրկվել են 401 արդեն նշված ընտրողներ, եղել են փախստականների քվեարկության դեպքեր, 18-ը չլրացած անձանց, մահացածների անուններ: Ի դեպ, հետաքրքրական է, որ մահացածների անունների դիմաց նույնպես եղել են ստորագրություններ, այսինքն՝ վերջիններս «քվեարկել» են:

Որպես ընտրակեղծիքների գագաթնակետ դիմումատուի ներկայացուցիչը որակեց այն հանգամանքը, որ ընտրատարածքում քվեարկություն է կատարվել չսահմանված նմուշի քվեաթերթիկներով, որոնց թիվն անցնում է 10 հազարը: Մեխանիզմը, ըստ դիմող կողմի, այն է, որ այլ գույնով քվեաթերթիկները սկզբում մտցվել են շրջանառության մեջ, իսկ սահմանված քվեաթերթիկները պահվել են՝ հետագայում օգտագործելու նպատակով:

Դիմող կողմն ընդհանրացրեց, որ տեղի ունեցած խախտումներն էականորեն ազդել են ընտրությունների արդյունքների վրա, ուստի ՍԴ-ն պետք է թիվ 12-ում մեծամասնական ընտրակարգով խորհրդարանական ընտրությունների վերաքվեարկությունը համարի անվավեր:

Ասվածներին ի պատասխան թիվ 12 ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը նախ նշեց, որ Վերսանդիկ Հակոբյանի պահանջն անհիմն է, եւ որ դիմող կողմի նշած ընտրախախտումներն ավելի շատ ենթադրություններ են: Այսինքն՝ դրանց համար որեւէ տեսակի իրավական հիմք չի ներկայացվում: Թիվ 12 ընտրատարածքում, ըստ ԸԸՀ-ի, հունիսի 15-ի վերաքվեարկությունն անցկացվել է օրենքի պահանջներին համապատասխան, ընտրացուցակների հետ կապված խնդիրներ չեն եղել եւ դատարանում հնչած ընտրախախտումների մասին տվյալներն իրականությանը չեն համապատասխանում:

Սահմանադրական դատարանը որոշեց Վերսանդիկ Հակոբյանի դիմումը մերժել, իսկ գործում առկա օրվա խախտումների կապակցությամբ տեղեկացնել ՀՀ գլխավոր դատախազությանը:

Ա. Հ.

ՆՈՐ ԳՐՔԻ ՇՆՈՐՀԱՆԴԵՍ

Վավերագրություն արցախյան պատերազմի մասին

Պատմում են ականատեսները..

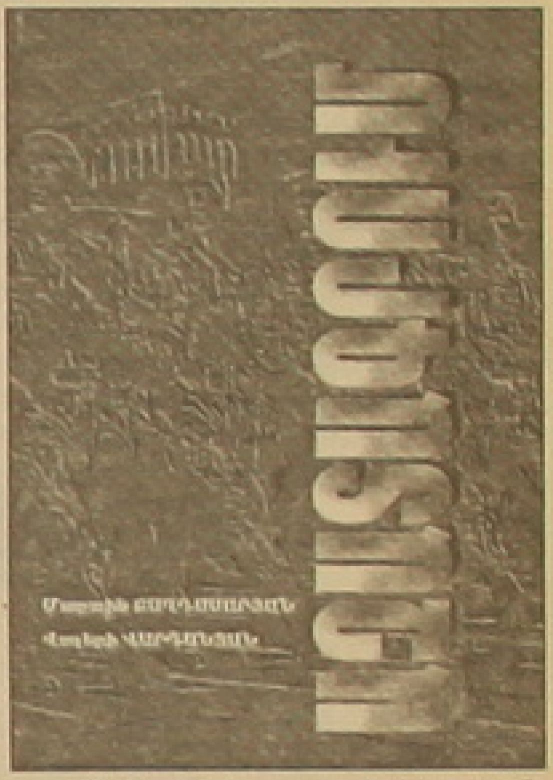

Արցախյան ազատամարտի մասին գրվել են տարեգրություններ, հուշեր, բանաստեղծական էջեր: Հիշենք Բագրատ Ուլուբաբյանի, Զորի Բալայանի, Գրիգոր Ջանիկյանի եւ այլոց գրքերը, որոնք պատմում են հայրենի հողի համար մարտիրոսված հերոսների սխրանքների, բռունցք դարձած հայ ժողովրդի տոկունության ու ոգու ամրության մասին: Այդ գրքերի շարքը համալրվեց եւս մեկով՝ Մարտին Բաղդասարյանի եւ Վալերի Վարդանյանի «Ագատագրում» գրքով, որի շնորհանդեսը տեղի ունեցավ երեկ՝ ԳԱ ակադեմիայի նախագահության նիստերի դահլիճում:

Զոհված ազատամարտիկների հիշատակը մեկ րոպե լռությամբ հարգելուց հետո գրքի հեղինակներին շնորհավորական խոսքեր հղեցին ակադեմիայի փոխնախագահ Վլադիմիր Բարխուդարյանը, գրող Սասուն Գրիգորյանը, ԳԱԱ պատմության ինստիտուտի տնօրեն Աշոտ Մելքոնյանը, Վրաստանի խորհրդարանի պատգամավոր Համլետ Մովսիսյանը, ԱԺ պատգամավոր Հերմինե Նաղդալյանը եւ այլք: Նրանց գնահատմամբ գիրքն ամենից առաջ արժեքավոր է նրանով, որ գրված է ականատեսների գրչով՝ առանց գունազարդումների, կեղծ պատումների ու չինծու դեպքերի: Կարեւոր արժանիքներից մեկը համարվեց թշնամու կերպարը չնսեմացնելու, նրան թույլ ու խեղճ չներկայացնելու, չծաղրելու փաստը: Հեղինակները չեն անտեսել նաեւ ռազմաճակատային հումորը՝ պատկերելով կռվի դաշտում հայտնված անփորձ հովվի, վարորդի ու նրանց նման շատերի հետ պատահած ծիծաղաշարժ դեպքերը:

Աղբյուրագիտական առումով նմանատիպ գրքերի նշանակությունը անչափ կարեւորեց Աշոտ Մելքոնյանը, նշելով «Հայոց պատմության» նոր քառահատորում արցախյան պատերազմի մասին հարուստ տեղեկություններ քաղելու եւ համակողմանի լուսաբանելու համար դրանց անհրաժեշտությունը:

Գրքում օգտագործված են Արկադի Տեր-Թադեւոսյանի, Գալուստ Գալստյանի, Արա Մուրադյանի, Վարդան Ավետիսյանի, Մարկոս Մելքոնյանի եւ այլոց ձեռքի տակ եղած վավերանյութերն ու փաստաթղթերը, լուսանկարներն ու քարտեզները: Նկարագրված են ազգային-ազատագրական պատերազմի այնպիսի դրվագներ, փաստեր, որոնք ինչ-ինչ պատճառներով դեռեւս չէին լուսաբանվել: Գրքի գրեթե բոլոր հերոսները մահապարտներ են, սակայն պատերազմում հաղթողը ժողովուրդն է: Հեղինակների ու շնորհանդեսի մասնակիցների կարծիքով արցախյան պատերազմի պատմությանն ու ազատամարտիկների հերոսությանը նվիրված գրքերի շարք է պետք ստեղծել, որպեսզի նրանցից ոչ ոք ու ոչինչ չմոռացվի:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

«Արեւն» առաջարկում է գերմաքուր մետաղների ստացման տեխնոլոգիա

«Արեւ» գիտաարտադրական ՓԲԸ-ն ամբողջապես ավարտել եւ արտադրության մեջ ներդնելու փուլին է հասցրել խտանյութերից մետաղների կորզման նոր տեխնոլոգիա: Այդ արդյունաբերական կայանքն ունի օրական 1 տոննա մաքուր մետաղ կորզելու արտադրողականություն: Երեկ ընկերության տնօրեն Գագիկ Մարտոյանը եւ առեւտրի ու տնտեսական զարգացման նախարարության գիտության, տեխնիկայի, ինովացիոն քաղաքականության վարչության պետ Աշոտ Խանդանյանը լրագրողներին ներկայացրին նոր սարքի գործունեությունը եւ դրա հետ կապված այլ մանրամասները:

Մետաղների կորզման նոր տեխնոլոգիան հնարավորություն է տալիս խտանյութերից ստանալ բարձր մաքրության մետաղներ: Օրինակ՝ 99,95 տոկոս մաքրությամբ մոլիբդենի երկօքսիդ եւ եռօքսիդ, ոսկի, կապար, պղինձ եւ այլն: Սարքը տնտեսապես շահավետ է, օգտագործում է քիչ էլեկտրաէներգիա, անհրաժեշտություն չի լինում կառուցելու կաթսաներ եւ վառարաններ, քանի որ մետաղները էլեկտրադիալիզատորի միջոցով կորզվում են հիդրոմետալուրգիական եղանակով: Բացի տնտեսական արդյունավետությունից, նոր եղանակն անվնաս է բնապահպանական առումով: Չկան արտանետումներ մթնոլորտ, ջրի աղտոտումներ եւ այլն: Շրջափուլը փակ է, իսկ կիրառվող լուծույթն՝ անվնաս:

«Ազգի» հարցին, թե տեղական եւ դրսի արտադրողները շահագրգռություն չե՞ն ցուցաբերել նոր տեխնոլոգիայի ձեռքբերման եւ կիրառման համար, Գագիկ Մարտոյանը պատասխանեց, որ հետաքրքրությունն առկա է: Աշոտ Խանդանյանն էլ ավելացրեց, որ արտադրողները դեռեւս պետք է լավ ծանոթանան այս սարքին եւ բնականաբար ձեռք բերելու համար ունենան լրացուցիչ շրջանառու միջոցներ: Նա նշեց, որ Հայաստանի գիտատեխնիկական ներուժն ընդհանրապես ավելին է, քան նյութական արտադրությունը, որովհետեւ ստեղծվել է մեծ երկրի պահանջների բավարարման նպատակով:

Տեղեկացվեց նաեւ, որ նոր տեխնոլոգիաների ստեղծումը, չհաշված ներդրված գիտական մտքի արժեքը, մոտ 50 հազար դոլար է արժեցել: Սակայն վաճառքի գինը բնականաբար այլ կլինի: Այդուհանդերձ, նկատի ունենալով, որ Հայաստանը զանազան մետաղների հարուստ պաշարներ ունի (օրինակ՝ պղնձի համաշխարհային պաշարի 2 տոկոսը եւ մոլիբդենի համաշխարհային պաշարի 7 տոկոսը), ակնհայտ է, որ տնտեսական օգուտը զգալի կլինի:

«Արեւ» ԳԱ մյուս արժեքավոր նորույթն արեւի էներգիայի օգտագործման նոր գեներատորն է: Այս սարքը էլեկտրաէներգիա է տալիս նաեւ գիշերները: Ի տարբերություն արեւի էներգիայի օգտագործման այլ սարքավորումների, ինչպես նշեց Գագիկ Մարտոյանը, իրենց գեներատորը շրջապատը դիտարկում է որպես ակումուլյատոր: Այսինքն՝ կուտակում է արեւի սփռած ջերմությունը: Սակայն գիտաարտադրական ընկերության տնօրենը տեղեկացրեց, որ նոր սարքը մինչեւ զանգվածային արտադրության համար պատրաստ լինելը դեռեւս մի քանի ամիս անհրաժեշտ է:

Ընկերության ստեղծած մեկ այլ տեխնոլոգիա արդեն կիրառվում է: Խոսքը ռադիոակտիվ հեղուկ թափոնների վնասազերծման մասին է: Մեծամորի ատոմակայանում տեղադրվել է այդ կայանքը, որի շահագործման արդյունքում էապես կրճատվել են ռադիոակտիվ թափոնների ծավալները:

Այժմ ընկերությունն աշխատանքներ է տանում աղուտների վերականգնման, ջրերի աղազրկման եւ մաքուր ջրի ստացման եւ մի շարք այլ նոր սարքավորումներ վերջնական տեսքի բերելու ուղղությամբ:

Սակայն գլխավոր խնդիրը, որը կանգնած է վերջիններս կյանքի կոչելու համար, «Արեւ» ԳԱ դեռեւս պետական լինելն է: Որպես կանոն մասնավոր կառույցները խուսափում են գործարքներ կնքել պետական ձեռնարկությունների հետ: Գագիկ Մարտոյանը գտնում է, որ անհրաժեշտ է սեփականաշնորհել ընկերությունը՝ հարակից փորձարարական տարածների շահագործման իրավունքով:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Ապօրինի հատված արծաթափայլ եղեւնիների գործը դատարան չհասավ

Ոչ ոք մեղավոր դուրս չեկավ

Ջրվեժի անտառապարկի Չարենցի անվան ծառուղուց 10 արծաթափայլ եղեւնիների ապօրինի հատմանն արդեն անդրադարձել ենք «Ազգի» համարներում: Խնդիրը մեծ աղմուկ բարձրացրեց, մի խումբ գիտնականներ ու բնապահպաններ հանդես եկան դատապարտող հայտարարություններով ու հրապարակումներով: Մի խոսքով, փորձ արվեց, մեղմ ասած անթույլատրելի իրողության մասին իրազեկել հասարակությանը եւ իրավապահ կառույցներին: Օրերս Հայաստանի կանաչների միության նախագահ Հակոբ Սանասարյանը ՀՀ գլխավոր դատախազությունից խնդրի իրավական քննության արդյունքների վերաբերյալ պատասխան գրություն ստացավ: Եվ այսպես, ի՞նչ է պարզել եւ ի՞նչ է որոշել ՀՀ գլխավոր դատախազությունը: Տողացի մեջբերում ենք:

«Պարզվել է, որ եղեւնիները հանելու եւ վաճառելու գործընթացում թույլ են տրվել խախտումներ, որոնց արդյունքում պետությանը, ինչպես նաեւ շրջակա միջավայրին հասցվել են զգալի չափերի հասնող վնասներ: Այսպես, արծաթափայլ եղեւնիները վաճառվել են շուկայականից անհամեմատ ցածր արժեքներով՝ յուրաքանչյուրը 30.000 դրամ, ընդհանուր գումարով՝ 300.000 դրամ: Մինչդեռ, համաձայն մասնագետների եզրակացության, շուկայական արժեքի տարբերությունը կազմում է 5275 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ:

Բացի այդ, համաձայն մասնագետների եզրակացության, եղեւնիները հանելու հետեւանքով շրջակա միջավայրին նույնպես հասցվել են վնասներ: Մասնավորապես, խաթարվել է անցած տարիների ընթացքում կազմավորված արհեստական ֆիտոցենոզը, ստեղծվել են քայքայիչ օջախներ, որոնք կարող են ընդլայնվել, խախտվել է արգելոցապարկային համալիրի լանդշաֆտային կերպարը, համալիրը կորցրել է ռեկրեացիոն արժեքը:

2003 թ. հուլիսի 7-ին Հայաստանի Հանրապետության գլխավոր դատախազի ստորագրությամբ միջնորդագիր է ներկայացվել Հայաստանի Հանրապետության բնապահպանության նախարարին՝ առաջարկելով ձեռնարկել համապատասխան միջոցներ եղեւնիների վաճառի շուկայական արժեքի տարբերությունը՝ 5275 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամը, ինչպես նաեւ շրջակա միջավայրին պատճառված վնասը վերականգնելու, մեղավոր անձանց կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու, խախտումների ու դրանց կատարմանը նպաստող պատճառները վերացնելու, դրանք հետագայում կանխարգելելու ուղղությամբ»:

Բնականաբար, մեզ հետաքրքրում էր, թե խնդրի լուծմանը, այսինքն՝ մեղավորներին պատժելու նախանձախնդիր (որպեսզի վերջապես բացառվեն նույնօրինակ փաստերը հետագայում) բնապահպաններն ու գիտնականները որքանո՞վ են բավարարված դատախազության որոշումից եւ ի՞նչ են մտադիր անել:

Հակոբ Սանասարյան (Հայաստանի կանաչների միության նախագահ)- Երբ գործը հասել էր գլխավոր դատախազություն, նա ինքը պիտի այդ հարցը լուծեր: Պարզ երեւում է, որ զուտ ընկերական եւ այլ կարգի շահեր են դեր խաղացել: Ես կարծում եմ, որ իրավապահ մարմինները, միայն 5275 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամի յուրացման փաստը նկատի առնելով, ցանկության դեպքում կարող են ողջ կծիկը քանդել: Եթե այս չափի գումարի վերադարձման պահանջ է դրել դատախազությունը, մտածում եմ, որ տուժողը կրկին անտառն է լինելու: Նրանք իրենց գրպանից այդ գումարը չեն տա: Հայաստանում իրականացվող տնտեսական եւ այլ տիպի քաղաքականությունը մեր իշխանությունները հանձնել են վարձակալության՝ փոխարենը դրամաշնորհներ ու վարկեր ստանալու պայմանով: Եթե հանրապետությունում կենտրոնացված, ամուր իշխանություն լիներ, ոչ մի գլխավոր դատախազ չէր համարձակվի նման մոտեցում ցուցաբերել: Գործը մենք հանձնել էինք ապրիլի 23-ին, երկու շաբաթ անց արդեն բոլոր փաստաթղթերը պատրաստ էին, եւ հենց այդ ընթացքում նրանք գործը կարող էին հանձնել դատարան: Հնարավո՞ր էր նման վերաբերմունք ու վերջաբան, երեւի հնարավոր է Հայաստանում:

Դատախազության որոշման վերաբերյալ իր կարծիքն արտահայտելուց առաջ կենսաբանական գիտությունների դոկտոր **Վոլոդյա Ոսկանյանը** նախ պատմեց, որ օրերս եղել է «Ջրահարս» ՍՊԸ-ում եւ ցավով համոզվել, որ Ջրվեժի բարձրադիր գոտուց բարբարոսաբար հանված ու քաղաքի կենտրոն բռնագաղթած եղեւնիների ինքնազգացողությունն արդեն իսկ վատ ախտանշաններ է ցուցաբերում: Արծաթափայլների ներքեւի ճյուղերը կամաց-կամաց սկսել են չորանալ, դրանց մի մասը կտրվել է, եղեւնիներ կան, որոնք դեղնած ճյուղեր ունեն ու խամրած փայլ: Իսկ ինչ վերաբերում է մեղավորներին, ապա, ըստ Վ. Ոսկանյանի. «Դատախազությունը, փաստորեն, ոչինչ չարեց: Սկզբում կարծես ինտենսիվ զբաղվում էին խնդրով, հետո, երբ պարզեցին, որ խնդիրը կապվում է նախարարի, «Հայանտառի» տնօրենի, արգելոցապարկային համալիրի տնօրենի հետ, ուղղակի չկարողացան դատական գործ բացել: Փաստորեն, միայն արձանագրվեց, որ պետությանն ու բնությանը մեծ վնաս է հասցվել: Վնասը վերականգնելու, խնդիրը նախարարությունում քննարկելու պահանջ է ներկայացվել, որն ամենեւին բավարար լուծում չէ:

Անցած տարի Ջրվեժի անտառապարկի շրջակայքում ապրող մի ուսանող անտառապարկից 3 եղեւնի էր հատել: Նրան դատի տվեցին, որոշվեց վնասը վերականգնել, ծառերը հետ բերել: Հիմա 20 ծառ անցյալ տարի է հատվել, 10-ն էլ՝ այս տարի: Եվ ոչինչ չարվեց, փաստորեն, մեղավորները չպատժվեցին, նախարարի հետ ով ամենամեղավորն էր, բոլորն արդարացվեցին: Քանի որ իրենք էին թույլ տվել տեղահանել եղեւնիները, ընդ որում կեղծիքի սկզբունքով՝ իբր տանում են Կոտայքի նախկին անտառտնտեսության շրջակայքը կանաչապատելու, բայց հանեցին, տարան մասնավոր սրճարան:

Պետք է շարունակել պայքարը՝ դիմելով ՀՀ նախագահին, վարչապետին, ԱԺ նախագահին, ամեն ինչ պետք է անել աներեւակայելի այս ամենաթողությունը վերացնելու համար»:

Մեր կողմից ասենք, որ տարակուսելի է հատկապես դատախազության որոշման այն կետը, համաձայն որի իրողության գլխավոր դերակատարին է հենց հրահանգվում մեղավոր անձանց կարգապահական պատասխանատվության ենթարկել՝ խախտումների պատճառներն ու նպաստող գործոնները վերացնելու նպատակով: Կարծում ենք, հենց դա էր լինելու դատախազության գլխավոր անելիքը:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

«Անթույլատրելի եմ համարում, երբ մտնում են տնտեսվարողի գրպանը»

Ասում է «Էքսպերտիզա» ՍՊԸ-ի գլխավոր տնօրենը

Գեորգի Նանյանն արդեն 9 ամիս գլխավորում է Հայաստանի առեւտրաարդյունաբերական պալատի (ԱԱՊ) «Էքսպերտիզա» ՍՊԸ-ն: Այդ ընթացքում ընկերությանը դիմած եւ ապրանքների ծագման հավաստագրեր ստացած տնտեսվարողները հատուկ ընդգծում են արմատական դրական փոփոխությունները ու բացասական երեւույթների վերացումն այս կառույցում: Մեր հարցազրույցը Գեորգի Նանյանի հետ ընկերության գործունեության շրջանակների, մատուցվող ծառայությունների, վերջին ամիսներին իր ձեռնարկած քայլերի մասին էր: Մեր զրուցակիցը ձեռնարկությունների ղեկավարման տարիների փորձ ունի: Նա ղեկավար պաշտոններ է վարել Չարենցավանի «Կենտրոնաձույլ» գործարանում (տնօրենի տեղակալ), «Ալյումին» ձեռնարկությունում (գլխավոր տնօրեն), Չարենցավանի քաղաքապետարանում, «Արմենտելի» Երեւանի վարչությունում: Ավարտել է Երեւանի պոլիտեխնիկական ինստիտուտը, Երեւանի ժողովրդական տնտեսության ինստիտուտը, ԽՍՀՄ Մինիստրների խորհրդին կից ժողովրդական տնտեսության ակադեմիան (ռեկտոր՝ Աբել Աղաբեկյան): Ներկայումս, բացի «Էքսպերտիզայի» գլխավոր տնօրեն լինելուց, Կոտայքի մարզի առեւտրաարդյունաբերական պալատի նախագահն է եւ Հայաստանի առեւտրաարդյունաբերական պալատի նախագահության անդամ: Սիրում է ինտելեկտուալ խաղեր: 2001 թ. «Գիտակների ակումբ» հեռուստախաղի մասնակիցների հարցման արդյունքներով նրան շնորհվել է «Տարվա լավագույն ինտելեկտուալ» կոչումը:

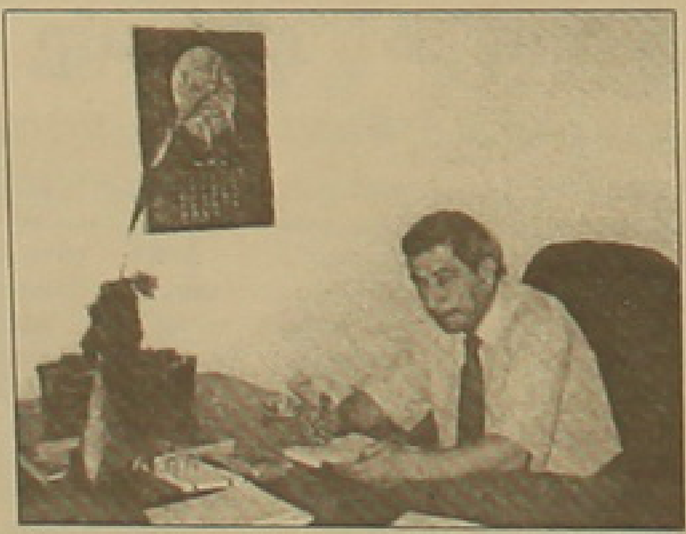

Մեր առաջին հարցը վերաբերում էր «Էքսպերտիզայի» ստեղծման պատմությանը եւ գործունեության հիմնական ուղղությանը:

- Մեր ընկերությունը 1 տարվա պատմություն ունի: Նախկինում էլ եղել են առեւտրաարդյունաբերական պալատ, «Էքսպերտիզա» ՍՊԸ, բայց նրանց գործունեությունն օրենքով կարգավորված չի եղել, եւ մենք էլ նրանց իրավահաջորդը չենք: Ներկայիս «Էքսպերտիզան» սկսել է գործել անցյալ տարվա հուլիսի 1-ից: Համաձայն 2000 թ. ընդունված «Առեւտրաարդյունաբերական պալատների մասին» օրենքի, պալատների հիմնական գործառնությունների թվում նշված է արտահանվող ապրանքների ծագման հավաստագրերի տրամադրումը: Դա կատարում է մեր ընկերությունը: Ընկերության առաջին գլխավոր տնօրենը եղել է Սահակ Բաղդասարյանը, որը մեծ վաստակ ունի այս կառույցի եւ Երեւանի առեւտրաարդյունաբերական պալատի ստեղծման գործում: Սակայն նա ընդամենը 1,5 ամիս աշխատելուց հետո հանկարծամահ եղավ: Հոկտեմբերի 1-ից գլխավոր տնօրեն նշանակվեցի ես:

- «Էքսպերտիզան» ի՞նչ կարգավիճակ ունի Հայաստանի ԱԱՊ-ում:

- Առանձին իրավաբանական միավոր է, որի հիմնադիրն ԱԱՊ-ն է: Այսինքն՝ մեր գործունեությամբ պատասխանատու ենք պալատի առջեւ:

- Ապրանքների ծագման հավաստագրերի տրամադրման համար արտահանողները կամավո՞ր պետք է դիմեն ձեզ, թե՞ պարտադիր:

- Մեզ պարտադիր պետք է դիմեն բոլոր արտահանողները, որովհետեւ հավաստագիր պահանջում են գրեթե բոլոր մեր ապրանքները ներմուծող երկրները: Ընդ որում, հավաստագիր պետք է տրամադրի ոչ թե պետական, այլ անկախ կառույց:

- Հավաստագրերը միատեսա՞կ են բոլոր երկրների համար:

- Ոչ, կան երեք տեսակի հավաստագրեր: Առաջինը Եվրամիության երկրներ, ԱՄՆ եւ Կանադա արտահանվող ապրանքների համար է, երկրորդը՝ ԱՊՀ երկրների, երրորդը՝ երրորդ աշխարհի երկրների համար: Այս տարբերակումը պայմանավորված է այդ երկրներում առաջադրվող պահանջներով:

- Հնարավո՞ր է, որ ձեզ մոտ գա տնտեսվարողը, որոշակի գումար տա եւ, շրջանցելով փորձաքննությունը, իրեն անհրաժեշտ հավաստագիրը վերցնի:

- Եթե մենք կեղծ հավաստագրեր տանք, ապա քրեական պատասխանատվության կենթարկվենք: Բացի այդ, այն երկրները, որտեղ արտահանվում են մեր ապրանքները, բազմիցս նամակներով խնդրում են հաստատել ծագման հավաստագրի իսկությունը: Այսինքն՝ նրանք անընդհատ ստուգում են այդ հավաստագրերը:

- Իսկ որակի հավաստագիր «Էքսպերտիզան» չի՞ տալիս:

- Դրանով հիմնականում զբաղվում էր «Հայստանդարտը», որն այժմ ընդգրկվել է առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարարության կառուցվածքում: Ճիշտ է, մենք դիմել ենք, որպեսզի մենք էլ որոշակի ապրանքատեսակների որակը գնահատելու իրավունք ստանանք: Ցանկանում ենք աստիճանաբար վերադարձնել այն ծառայությունները, որոնք այս կամ այն պատճառով վերցվել էին նախկին «Էքսպերտիզայից»: Արդեն անշարժ գույքի, սարքավորումների գնահատման լիցենզիա ստացել ենք, մոտ ապագայում նաեւ կկարողանանք տրանսպորտային միջոցները գնահատել:

- Ծագման հավաստագրեր միայն արտահանողնե՞րն են պարտավոր ունենալ: Իսկ ներքին շուկայում վաճառվող ապրանքների համար դրանք չե՞ն տրվում:

- Տրվում են կամավորության սկզբունքով: Ծագման հավաստագիր ստանալու համար կարող են դիմել նաեւ ապրանքը ներքին շուկայում վաճառող կամ գնող կազմակերպությունները եւ անհատները:

- Պրն Նանյան, անդրադառնանք ընկերությունում վերջին մի քանի ամիսներին կատարված փոփոխություններին:

- Նախ ուզում եմ նշել, որ աշխատանքային առաջին իսկ օրից մեր գործունեությունը պալատի նախագահ Մարտին Սարգսյանի ուշադրության կենտրոնում է, ինչը թույլ է տալիս արագորեն հաղթահարել ծագող դժվարությունները: Իսկ երբ տնօրեն դարձա, ամեն ինչ այստեղ այլ կերպ էր: Տաբել չկար, բաժինները կանոնադրություն չունեին, աշխատակիցները՝ հստակ պատկերացում իրենց իրավունքների եւ պարտականությունների մասին: Չկային ամենօրյա ֆինանսական տվյալներ: Այդ ամենը կարգավորվեց մի քանի ամսում: Համակարգիչներ բերվեցին, գրասենյակային գույք, վկայականներ աշխատակիցների համար: Ծախսերը լիմիտավորեցինք: Հեռախոսային, էլեկտրաէներգիայի ծախսերը նախկինում հսկայական էին: Անփույթ մոտեցում կար այդ ամենի նկատմամբ: Լիմիտավորումից հետո այդ ծախսերը մի քանի անգամ նվազեցին:

Բոլոր մարզերում ստեղծել ենք մեր բաժինները՝ ապրանքափորձագիտական բյուրոները, որպեսզի արտահանողներն ամեն հարցի համար չգան Երեւան: Հաջորդը՝ հասել ենք նրան, որ 12 հազար դրամ պետական տուրքը, որ գանձվում էր արտահանողներից, այս տարվա փետրվարից վերացվեց:

Սոցիալական խնդիրներին ենք ուշադրություն դարձնում: Ստեղծել ենք արհմիություն, որին փոխանցում ենք մեր եկամուտների 10 տոկոսը: Աշխատակիցների ծննդյան օրերին դրամական պարգեւներ ենք տալիս, լավ եւ վատ օրերին լինում ենք միասին: Աշխատողների համար կազմակերպում ենք մասնագիտական ուսուցման դասընթացներ, կատարվում է ատեստավորում:

Պարտաճանաչ հարկատու ենք: Լինում է, որ անգամ ժամկետից շուտ ենք հարկերը վճարում: Այս տարվա մարտից ընդգրկվել ենք խոշոր հարկատուների ցուցակում:

Ինտելեկտուալ խաղեր ենք կազմակերպում եւ մասնակցում: Անցյալ տարվա նոյեմբերին Ստեփանակերտում տեղի ունեցած համահայկական ինտելեկտուալ փառատոնին մեր թիմը, որը ներկայացնում էր գլխավոր տնօրենը, գրավեց առաջին տեղը:

- «Էքսպերտիզայի» մեկ տարվա գործունեությունը հնարավորություն տալի՞ս է համեմատություններ կատարել նախկին ընկերության ցուցանիշների հետ:

- Համեմատելու դեպքում տեսնում ենք, որ մեր տված հավաստագրերի թիվն ավելացել է 2,3 տոկոսով, գումարային առումով աճը կազմել է 17 տոկոս: Սա նաեւ նշանակում է, որ արտահանումն աճում է: Մի շարք ընկերություններ կարող եմ նշել, որոնք արտահանման կայուն աճ են արձանագրել՝ «Արմենալը», «Մաքուր երկաթի գործարանը», Արտաշատի պահածոների գործարանը, Երեւանի կոնյակի գործարանը, «Թամարա» ՍՊԸ-ն, Երեւանի եւ Աբովյանի գարեջրի գործարանները, Արարատի ոսկու արդյունահանման ձեռնարկությունը եւ այլն:

Ի դեպ, այս եւ մի շարք այլ ընկերություններ շնորհավորել են մեր մեկամյա տարեդարձը: Բոլոր նամակներում ընդգծվում էր բացասական երեւույթների վերացման փաստը մեզ մոտ: Ասեմ, որ այդ երեւույթների պատճառ հանդիսացող մարդկանցից տնօրենի պաշտոնը ստանձնելուց անմիջապես հետո ազատվեցի: Անթույլատրելի եմ համարում, երբ մտնում են տնտեսվարողի գրպանը, որը պարտավոր չէ գումարներ տալ չինովնիկներին իրենց պարտականությունները ժամանակին եւ բարեխիղճ կատարելու համար:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Եթե անհրաժեշտ է թուրքերի հետ երկխոսությունը, ապա դա պետք է ծավալել Հայաստանի նկատմամբ Թուրքիայի թշնամական քաղաքականության շուրջ

«Ակօս» շաբաթաթերթի գլխավոր խմբագիր Հրանտ Դինքը, նույն թերթի հունիսի 13-ի համարում մի շարք այլ հայրենակիցների նման թուրք-հայկական երկխոսության գովքն էր անում եւ մոռանում, որ դրա շրջանակներում քննարկվող հարցերը ոչ այլ ինչ են, քան դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման համար Թուրքիայի կողմից համառորեն Հայաստանին առաջադրվող նախապայմաններ: Խոսքը Հայոց ցեղասպանության, պահանջատիրության, Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության մասին է:

Քանի որ Թուրքիան այս հարցերում անզիջում դիրքորոշում է որդեգրել եւ շարունակում է թուրք-հայկական սահմանի բացումն ու Հայաստանի շրջափակման վերացումը պայմանավորել դրանց իր դիրքորոշման համապատասխան լուծումով, ուստի թուրքերի հետ յուրաքանչյուր երկխոսություն հայկական կողմին ակամա կանգնեցնում է թուրքական նախապայմանների ընդառաջման փաստի առջեւ:

Թերեւս այդ առումով պատահական չէր Ամերիկայի հայկական համագումարի ղեկավարության նամակը Թուրքիայի արտգործնախարարության հետախուզության եւ հետազոտությունների բաժնի վարիչ Քադրի էջվեթ Թեզջանին, որի հետ վերջերս Մ. Նահանգներում հանդիպել էին համագումարի ներկայացուցիչները: Ըստ երեւույթին, հանդիպումների ընթացքում Թեզջանն ապակողմնորոշել է հայկական կողմին կամ քննարկվող հարցերի նկատմամբ նրա մոտեցումներին տրամագծորեն հակադիր դիրքորոշում է դրսեւորել պաշտոնական Անկարան, որ Համագումարի ղեկավարությունը նամակով հարկ է համարել բացատրություններ պահանջել Թուրքիայի կառավարությունից:

Նամակում մասնավորապես ասվում է. «Թուրքիայի կառավարությանն ուղղված այս նամակով մենք հստակեցումներ ենք պահանջում: Եթե Թուրքիան իսկապես հետաքրքրված է Հայաստանի եւ սփյուռքի հետ նոր հարաբերություններ սկսելու գործում, ոչ մի խոչընդոտ չկա: Իսկ եթե Թուրքիայի նոր կառավարությունը շարունակի Հայաստանի նկատմամբ իր ձախողված քաղաքականությունը եւ պատմական փաստերի ուրացումը, ապա թուրքական նախապայմաններից, ապա դրանք պետք է քննարկման դրվեն որպես նախապայման: Այդ դեպքում թուրքերը ստիպված կլինեն բացատրություն տալ, թե ո՞րն է դրանց առաջադրման նպատակը եւ ինչո՞ւ Թուրքիան չի հրաժարվում առաջադրելուց: Թեեւ բացատրությունից խուսափելու դեպքում երկխոսությունը կձախողվի, սակայն ձախողման պատասխանատվությունն անառարկելիորեն կընկնի թուրքական կողմի վրա: Ինչ խոսք, Թուրքիան դրանով կզրկվի ինչպես հայերի հետ այսպես կոչված երկխոսության, այնպես էլ հայ-թուրքական հարաբերությունների նախա-
դա հանդիսանալու է եւս մեկ մերժում Մ. Նահանգների ու միջազգային խորհուրդների»:

Նամակի փաստը, կարծում ենք, պարզորոշ ցույց է տալիս, թե այսպես կոչված թուրք-հայկական երկխոսությունը ո՞ւմ շահերին է ծառայում: Ինչ վերաբերում է հայկական կողմին, ապա նրանց էլ, որպես կանոն, մեծապես բաժին է հասնում հիասթափություն: Ուրեմն հայկական կողմը պետք է իր առջեւ խնդիր դնի փոխել եթե ոչ երկխոսության ֆորմատը, ապա գոնե անընդմեջ քննարկվող հարցերի շրջանակը, եւ ոչ մի դեպքում թույլ չտա, որ թուրքական կողմը դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման համար սկսած 1991 թ.-ից համառորեն Հայաստանին առաջադրվող նախապայմանները երկխոսության սեղանի շուրջ քննարկման ներկայացնի առանձին հարցերի տեսքով, որովհետեւ նախապայմանը հարցից էապես տարբերվում է, եւ դրանք տարբեր մոտեցումներ են պահանջում:

Այլ կերպ՝ եթե բարձրացված հարցերը անմիջականորեն բխում են թշնամությունն իր ձեռքում պահելու եւ շնորհիվ դրա իր առջեւ դրված քաղաքական տարբեր նպատակներին հայկական կազմակերպություններին ծառայեցնելու հնարավորությունից:

Ի վերջո, հայ-թուրքական հարաբերությունների կարգավորմանը խոչընդոտում են ոչ թե երկու երկրների կամ ժողովուրդների միջեւ առկա խնդիրները, այլ միջազգային պրակտիկային անհարիր նախապայմանները, որոնցից կառչելով Թուրքիան մերժում է Հայաստանի հետ դիվանագիտական հարաբերությունները: Քանի որ մերժումը համազոր է հայ ժողովրդի անկախ պետականության իրավունքի մերժմանը, իսկ դա ակնհայտ թշնամանք է ենթադրում, ուստի երկխոսությունը պետք է ծավալել Հայաստանի նկատմամբ Թուրքիայի որդեգրած թշնամական քաղաքականության շուրջ: Այլապես հիասթափությունները հայկական կողմի համար կդառնան օրինաչափություն:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Ֆրանսիական բանակի զինվորը՝ Հարություն Գասպարյան

1939 թ., երբ սկսվեց Երկրորդ համաշխարհային պատերազմը, Հարություն Գասպարյանը հազիվ 20 տարեկան էր, ապրում էր պատերազմական գործողություններից շատ հեռու, Սիրիայի Հալեպ քաղաքում: Արդեն 2 տասնամյակ Խաչեր Գասպարյանի բազմանդամ ընտանիքը տեղահանվել էր հարազատ Զեյթունից՝ ընտանիքը պահող ներկատունը զիջելով թուրքին: Ավագ 4 զավակներն ամուսնացել էին, տուն-տեղ դրել, ամուրի էին միայն Հարությունն ու Հայկը, որոնք էլ Զեյթունի երազը հոգիներում անդամագրվեցին ֆրանսիական լեգեոնին:

Ճակատագիրն ուր ասես չտարավ Հարություն Գասպարյանին: Լիբիական արշավանքից հետո հայտնվեց Նորմանդիայում, մասնակցեց ֆաշիստներից Ֆրանսիայի ազատագրմանը: Ցավոք, նրա համեստությունն էր պատճառը, որ այդ տարիների մասին շատ բան ասել հնարավոր չէ: Բայց եւ իրողություն է, որ երախտապարտ Ֆրանսիան ըստ արժանվույն է գնահատում իր նորօրյա պատմության կերտողներին: Ապացույցը Վալանս քաղաքում մեր հայրենակցի անունով փողոցի անվանակոչումն է: Ճիշտ է, հարակից Վիկտոր Հյուգոյի մայրուղու ճանաչումը չունի, բայց հպարտության զգացումն անափ է: Փողոցի անվանակոչման եւ ցուցանակի տեղադրման արարողությանը, անձրեւի տակ, մասնակցել է Վալանսի քաղաքապետարանի ողջ ղեկավարությունը, քաղաքապետի գլխավորությամբ: Նշվել է, որ Հարություն Գասպարյանը 1941-42 թթ. արժանացել է Ֆրանսիայի մարտական մեդալների ու շքանշանների, 1971 թ. նրան պարգեւատրել է Շարլ դը Գոլը: 1987-ին, ի նշան իր ծառայությունների, ստացել է Ֆրանսիայի քաղաքացիություն: Առաջացող տարիքի հետ կապված հոգսերը լավագույնս լուծելու նպատակով Լիբանանից տեղափոխվել է Ֆրանսիա, ուր եւ 82 տարեկանում կնքել է մահկանացուն:

Աջից՝ Մաքրուհի եւ Խաչիկ Գասպարյանները քաղաքապետի հետ՝ բացման ժամանակ:

Նրա հիշատակը վառ են պահում տիկինը՝ Մաքրուհին, զավակներ Խաչիկն ու Հովհաննեսը: Առաջինը Վալանսի հայկական ռադիոյի ղեկավարն է, Հայաստանից ժամանող բոլոր այրերի հետ հարցազրույցներ վարողը: Խաչիկի հիմնական զբաղմունքն ապահովագրությունն է, բայց նա նաեւ ժամանակ է գտնում բարեգործությամբ զբաղվելու: Մեկ անգամ չէ, որ տարբեր առիթներով այցելել է Հայաստան: Հովհաննեսն ու կինը՝ Սյուզանը, 80-ականներին ավարտել են Երեւանի բժշկական ինստիտուտը: Մայրը խնամում է 3-ամյա դստերը, իսկ ամուսինը հարգված հոգեբույժ է:

ԳԵՂԱՄ ՔՅՈՒՐՈՒՄՅԱՆ

Իրաքում քաոս կտիրի

Զգուշացնում են ամերիկացի փորձագետները

ԱՄՆ-ը պատրաստ է շուտափույթ կարգուկանոն հաստատել Իրաքում, այլապես այնտեղ քաոսային վիճակ կստեղծվի: Առաջիկա 3 ամիսներն այս առումով վճռական են լինելու: Նման հետեւության են հանգել Իրաքի վերակառուցման ընթացքը գնահատելու նպատակով հունիսի 27-ից հուլիսի 7-ն այդ երկրում անցկացրած Պենտագոնի մի խումբ փորձագետներ:

Հինգ փորձագետներից կազմված խումբն Իրաք էր մեկնել ԱՄՆ պաշտպանության նախարար Դոնալդ Ռամսֆելդի եւ Իրաքի ամերիկացի կառավարիչ Փոլ Բրեմերի առաջարկով: «Լիբերասիոն» թերթը տեղեկացնում է, որ հինգշաբթի օրը Վաշինգտոնում հրապարակած զեկուցագրում փորձագետները նախագահ Ջորջ Բուշի վարչակազմին կոչ են անում Իրաքի ներկա իրավիճակը հարթել միջազգային ընկերակցության ուժերով:

Փորձագետների գնահատմամբ, Իրաքի գլխավոր շրջաններում իրադրությունը «պայթյունավտանգ» է, ուստի ամերիկացիները պետք է պատրաստ լինեն այդ երկրում մնալու «մի քանի տարի»:

Անհրաժեշտ է համարվում արագացնել Իրաքի վերակառուցումը՝ ներգրավելով ավելի մեծ թվով իրաքցիների եւ բարելավելով հարաբերությունները նրանց հետ:

Փորձագետների խմբի ղեկավարը Վաշինգտոնի ռազմավարական եւ միջազգային հետազոտությունների կենտրոնի տնօրեն Ջոն Հեմրն է: Պենտագոնի խոսնակը նշել է, որ պաշտպանության նախարարության պատասխանատուների համար Հեմրը կազմել է հատուկ զեկուցագիր, որը հաշվի կառնվի:

Հինգ փորձագետներից մեկը՝ Բեթշեբա Կրոկերը հայտարարել է, որ Իրաքում տիրող գործազրկությունը, աղքատությունը եւ անապահով վիճակն էապես կրճատում են կոալիցիոն ուժերի մանեւրունակությունը: Բնակչության անապահով կյանքը մեծացնում է քաոսի հավանականությունը: Զեկուցագրում ընդգծվում է, որ անհրաժեշտ է վերակառուցման գործում ներգրավել Իրաքի պատերազմին չմասնակցած երկրներին եւ կարեւորել ՄԱԿ-ի դերը:

Սենատոր Բոբ Գրեմը խոսում է Ջորջ Բուշի հրաժարականի մասին

Դեմոկրատ սենատոր Բոբ Գրեմը քաղաքական շրջանառության մեջ է դրել ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշի պաշտոնաթողության պահանջը, գտնելով, որ կանխամտածված խաբել է ամերիկացիներին: Ռոյթեր գործակալությունը նշում է, որ Նյու Հեմփշիրի նահանգում լրագրողների հետ զրուցելիս Գրեմը հայտարարել է. «Մենք Իրաքի դեմ պատերազմ սկսեցինք փաստորեն կեղծ պատրվակով, որը շատ լուրջ մեղադրանք է»:

Բոբ Գրեմն ինքն ուզում է նախագահության թեկնածու առաջադրվել Դեմոկրատական կուսակցությունից: Նրա խոսքերով, եթե Բուշն իրոք ստել է Իրաքի պատերազմն արդարացնելու համար, ապա նա ավելի մեծ հանցանք է գործել, քան Մոնիկա Լեւինսկու հետ իր կապը թաքցրած Բիլ Քլինթոնը:

Նյու Հեմփշիր կատարած այցից հետո Բոբ Գրեմն իր դիվանատան միջոցով պարզաբանել է, որ ինքը դեռ պաշտոնապես չի պահանջում Բուշի պաշտոնանկության գործընթաց սկսել: Տվյալ հարցը նա համարում է «ակադեմիական»: Բայց եթե Բուշն Իրաքի հարցում մոլորության մեջ է գցել ամերիկացիներին, ապա նա, ըստ Գրեմի, պետք է պատասխանատվություն կրի 2004 թ. նախագահական ընտրություններում:

Իրաքցի պարտիզանների դեմ կռվելու են ամերիկացի գվարդիականները

Իրաքում տեղաբաշխված ամերիկացի զինծառայողների դժգոհությունը մինչեւ վերջերս արտահայտվում էր նրանով, որ ամերիկյան օրաթերթերում անանուն անձանց քննադատական մեկնաբանություններ էին հրապարակվում:

Այսօր արդեն հոգնած եւ հիասթափված երիտասարդ զինվորները սկսել են հայտնվել հեռուստաէկրաններին, հայտարարելով, որ չգիտեն, թե իրենք ինչ են անում Իրաքում, այլեւս չեն վստահում բանակին եւ միայն ուզում են շուտափույթ տուն վերադառնալ:

ABC հեռուստաընկերության թղթակիցը նշել է, որ Իրաքում ամերիկյան հետեւակային 3-րդ դիվիզիայի 2-րդ բրիգադում զինվորները հատկապես բարոյալքված են: 2002 թվականի սեպտեմբերից Քուվեյթում տեղաբաշխված այդ բրիգադի զինվորներն առաջինը Բաղդադ մտան Սադդամ Հուսեյնին տապալելու: Նրանց խոստացել էին տուն վերադարձնել հունիսին, բայց նրանք դեռ Իրաքում են: Բացի դրանից, ենթարկվում են պարտիզանների հարձակումներին: «Լիբերասիոն» թերթը նշում է, որ այս օրերին հեռուստաէկրաններից դժգոհություն են արտահայտում ոչ միայն զինվորները, այլեւ նրանց կանայք:

ԱՄՆ պաշտպանության նախարար Դոնալդ Ռամսֆելդը ստիպված է հաշվի առնել ամերիկացի զինծառայողների զանգվածային դժգոհությունները եւ արդեն ծրագրում է Իրաքում պարտիզանների դեմ կռվելու համար օգտագործել թարմ ուժեր, որոնք աստիճանաբար փոխարինելու են ներկայումս տեղաբաշխված զորքերին:

Մասնավորապես եկող տարվա սկզբներին Իրաք կուղարկվեն ԱՄՆ ազգային գվարդիայի 10 հազար զինծառայողներ: Ռոյթեր գործակալությունը հաղորդում է, որ գվարդիականները պատրաստության հատուկ դասընթաց են անցնելու 2-3 ամիս շարունակ: Իրաքում ծառայելու ժամկետը կազմելու է 12-16 ամիս:

Ազգային գվարդիայի գլխավոր պարտականությունը կլինի իրաքյան քաղաքների անվտանգության ապահովումը՝ մինչեւ իշխանության տեղական կառույցների եւ իրավապահ մարմինների ստեղծումը:

Սիրիան պատրաստ է բանակցել Իսրայելի հետ

Երեկ ՄԱԿ-ի անանուն ներկայացուցիչները Ռոյթեր գործակալության թղթակցին հայտնել են, որ Սիրիայի նախագահ Բաշար Ասադն անձամբ ՄԱԿ-ի բարձրաստիճան աշխատակիցներին տեղեկացրել է Իսրայելի հետ բանակցելու իր պատրաստակամության մասին:

Արդեն հուլիսի 15-ին սիրիական լրատվամիջոցներում հաղորդումներ էին հայտնվել, թե Սիրիայի ղեկավարությունը պատրաստ է հարթել Իսրայելի հետ գոյություն ունեցող տարաձայնությունները: Սակայն պաշտոնապես դա հաստատվեց միայն հուլիսի 18-ին:

Սիրիա-իսրայելական հարաբերություններում ամենացավոտ հարցը երկու երկրների սահմանագծում գտնվող ռազմավարական կետի՝ Գոլանի բարձունքների կարգավիճակն է: 1967 թ. արաբա-իսրայելական պատերազմի ընթացքում Իսրայելը զավթել էր այդ տարածքը եւ մինչեւ օրս իր զորքերը պահում է Գոլանում:

Պ. Ք.

Կինո

Մոսկովյան 25-րդ միջազգային կինոփառատոնի փակմանը ցուցադրվեց Ֆրանկո Զեֆիրելլիի վերջին աշխատանքը՝ «Ընդմիշտ Կալլաս»-ը, որի գլխավոր դերակատարուհուն՝ Ֆաննի Արդանին, շնորհվեց Ստանիսլավսկու անվան «Հավատում եմ» մրցանակը ստեղծագործական վաստակի համար: Մարիա Կալլասի՝ «20-րդ դարի պրիմադոննայի» դերը Արդանը համարում է վերջին շրջանի իր «ամենանշանակալից մարմնավորումը»: «Premiere» ֆրանսիական հանդեսի էջերում նա հետաքրքրական մանրամասներ է պատմել իր դերակատարման մասին: Ներկայացնում ենք որոշ հատվածներ:

ԿԱԼԼԱՍԸ ԵՎ ՖԱՆՆԻՆ

Ձայնը

Ես ոչինչ չէի կարդում Կալլասի մասին թեւերս չկտրելու համար: Նրա կերպարը մեկնաբանել եմ հավաքական անգիտակցականի տեսանկյունից: Ի վերջո, եթե ինչ-որ բան նշանակություն ունի, դա նրա ձայնն է: Ես կյանքում էլ եմ այդպիսին. ամեն ինչից տեղյակ եմ, թեեւ լուրեր չեմ նայում եւ թերթ չեմ կարդում: Մանկությանս տարիներին ինձ Պիթիա էին կոչում, որովհետեւ ամեն ինչ գիտեի, որոշ բաներ էլ կարող էի գուշակել: Կալլասի առաջին ձայնապնակներն ինձ մոտ հայտնվեցին հենց այդ ժամանակ: Նրա ձայնը իմ ուղեցույց աստղն է եղել տարբեր հոգեվիճակներով ու նույնիսկ ողբերգություններով անցնելու ճանապարհին: Նա կարող էր շատ վատ երգել, չէր վախենում, որ ձայնը խռպոտ կհնչի, չէր ամաչում առնակերպ երեւալուց: Ես ատում եմ քնքշանվագ երգեցողությունը:

Կարմենը

Երբ Կալլասն ասում էր. «Ես միշտ հենվում եմ երաժշտության վրա, միշտ վերադառնում եմ պարտիտուրին», պետք է հասկանալ, որ գլխավորը դա է: Այն տեսարանում, որտեղ ես խաբաներան եմ «երգում»՝ «Կարմենի» «Սերը ազատության զավակն է» հատվածը, եւ ինձ ցուցադրում են խոշոր պլանով, կարելի է կարծել, որ նմանակում եմ նրա աչքերի խաղը: Միայն թե... չկա այնպիսի նկարահանում, որտեղ Կալլասը «Կարմեն» է երգում: Ես չէի կարող նրան ընդօրինակել: Բայց Կալլասի նման ես էլ էի հենվում հրաշալի երաժշտության վրա: Ես թույլ տվեցի, որ այդ երգչուհին եւ երգեցողությունը համակեն ինձ: Ահա թե ինչու է դա գործում. երաժշտություն եւ ուրիշ ոչինչ, երաժշտությունից բացի:

Ադրենալինը

Ես ձգվող լարի պես կրկնում էի ֆիլմի ամեն մի մեներգը ձայնագրության տակ երգելու համար: Փոքրիկ ձայնագրիչն ամենուրեք ինձ հետ էր՝ կայարանում լինեի, տաքսիում, թե լոգարանում: Գիտեի, որ երբ Ֆրանկոն ասի. «Սկսեցինք», ադրենալինը խաչ կքաշի բոլոր ջանքերիս վրա: Պետք է այդ մեներգերը դառնային իմ երկրորդ «ես»-ը, պետք է մինչեւ ամենաչնչին շունչը զգայի դրանք: Համեստությունը պիտի որ ինձ զսպեր, բայց չեմ կարող չպարծենալ, որովհետեւ սա հպարտություն է դերասանուհու համար: Խաբաներան նկարահանում էին շրջանցիկ համայնապատկերով, եւ Ֆրանկոն ինձ թույլ տվեց խաղալ մինչեւ վերջ, առանց ընդմիջելու: Մենք տեսարանը նկարահանեցինք մի դուբլով, ես իրոք երգում էի եւ շատ բարձր՝ այն պատրանքն ստեղծելու համար, որ բոլոր մկաններս լարված են: Վերջում լսեցի, թե ինչպես տեխնիկական անձնակազմի աշխատողները թեթեւացած շունչ քաշեցին: Կարծում էին, թե 25 դուբլ կանենք:

Ֆաննի Արդան

Լուսանկարները

Ես հիմնականում աշխատում էի լուսանկարներին նայելով: Մի սեւ-սպիտակ լուսանկար երկար ժամանակ սցենարի իմ օրինակի մեջ էր: Այնտեղ Կալլասը դուրս է գալիս «Մաքսիմի մոտ» ռեստորանից: Նա ակնոցով է, մազերը կարճ, իսկ հենց նրա դիմաց Օնասիսը փողն է դնում պիջակի գրպանը: Այդ լուսանկարում ամեն ինչ կա, ավելին ինձ պետք չէր: Ես ունեի նաեւ Մարիա Կալլասի լուսանկարով օրացույց, կախել էի լողասենյակում: Ժամեր շարունակ նայում էի նրան, լսում: Լուսանկարներից մեկում շատ մոտիկից երեւում են նրա աչքերը: Կալլասը խոսում է Պազոլինիի հետ, զգացվում է այն աղջնակի անհանգստությունը, ինչպիսին նա դառնում էր Պազոլինիի կողքին, եւ միաժամանակ մեծ հույս, ասես Կալլասը մտածում էր, թե նա կկերակրի իրեն ամբողջ կյանքում:

Ձեռքերը

Ես անընդհատ կրծում եմ եղունգներս: Ոչինչ չեմ կարող անել: Կանգ առնելն ինձ համար նշանակում է տառապանք, նշանակում է զգալ այն ամայությունը, որ զգում է մոլի ծխողը, երբ այլեւս ձեռք չի տալիս սիգարետին: Շատ ֆիլմերում ես տղամարդու այտը փաղաքշում եմ ափիս հակառակ կողմով: Դա ինչ-որ յուրահատուկ ոճ չէ, եղունգներս եմ թաքցնում: Ինձ հաջողվել է դրանք երկարացնել կյանքում երեք անգամ. նախ՝ Ֆրանսուա Տրյուֆոյի «Ուրախ կիրակի» ֆիլմի, ապա՝ «Վարպետության դաս» ներկայացման համար, որտեղ արդեն մարմնավորել եմ Կալլասի կերպարը (այն ժամանակ ռեժիսորը՝ Ռոման Պոլանսկին, սպառնաց, թե ինձ կստիպի ամերիկյան արհեստական եղունգներ դնել) եւ վերջապես, «Ընդմիշտ Կալլաս»-ի համար: Դա ամենաբարդն էր դերիս մեջ: Մարիա Կալլասը հպարտանում էր իր ձեռքերով, ցուցադրում էր դրանք, խաղում ձեռքերով: Ես պետք է նույնպիսի թեթեւության հասնեի: Եղունգներս երկարացնելուց հետո ամոթս անհետացավ: Ես դարձա ուրիշը, երեւան եկան այնպիսի շարժումներ, որոնք հատուկ չեն ինձ, այլ մոտենում են Կալլասի կերպարին:

Առանց ծափահարության

«Վարպետության դասն» սկսվում էր մոմի լույսի տակ: Մարիա Կալլասը խստաոճ կոստյումով դուրս էր գալիս բեմ: Հանդիսատեսները ծափահարում էին: Նա շատ չոր վրա էր բերում. «Օ՜, ոչ: Առանց ծափահարության: Մենք եկել ենք այստեղ աշխատելու»: Առաջին փորձի ժամանակ ես դուրս վազեցի բեմ եւ այդ խոսքերն ասացի՝ թեւերս տարածելով: Ռոմանն ինձ ընդհատեց. «Այդպես դու նման ես Քրիստոսին: Ձեռքերդ առաջ պարզիր, ասես վանում ես նրանց, այդ դեպքում տիրական կլինես»: Նա ինձ ցույց տվեց Կալլասին խաղալու հանճարեղ եղանակ:

Մելամաղձը

Ես մռայլ մարդ եմ: Համարում եմ, որ պետք է ապրել ներկայով, որովհետեւ երջանկությունը շատ շուտ է լքում մեզ: Ֆիլմում Մարիա Կալլասին կործանում է այն, որ նա այլեւս չի կարող երգել: Ես խաղացի դա՝ հենվելով իմ մշտական ուղեկցի՝ մելամաղձի վրա եւ այն հուսակ զգացման, որ կյանքս չի ստացվել: Իմ սեփական կյանքը:

ԱՍՏՂԵՐ

ԿԱԼԼԱՍԸ ԵՎ ԶԵՖԻՐԵԼԼԻՆ

«Ընդմիշտ Կալլասը» ոչ մեծ երգչուհու կենսագրությունն է, ոչ էլ հույն մագնատ Օնասիսի հետ նրա նշանավոր սիրավեպի պատմությունը: Ֆրանկո Զեֆիրելլին, իրական փաստերը միահյուսելով գեղարվեստական կամայականության հետ, պատմում է Մարիա Կալլասի կյանքի վերջին չորս ամիսների մասին, նրա կողքին պատկերում մի «Մեֆիստոֆել-պրոդյուսերի», որն ստիպում է ձայնը կորցրած երգչուհուն երգել սեփական ձայնագրությունների ներքո

«Ընդմիշտ Կալլաս»

եւ վամպիրի պես քամում է նրա կենսահյութը:

Կալլասը վախճանվեց 1977-ին, սրտի նոպայից, Ժակլին Քենեդիի հետ ամուսնացած իր երբեմնի սիրեցյալի՝ Օնասիսի մահից երկու տարի անց: Հենց այդ ժամանակ էլ Զեֆիրելլին երդվել է ֆիլմ նկարահանել իր բարեկամուհու մասին: Նրանք ծանոթացել էին 1948-ին, երբ 23-ամյա Զեֆիրելլին Սալվադոր Դալիի ասիստենտն էր, իսկ վերջինս ստանձնել էր «Պարսիֆալ» օպերայի ձեւավորումը, որը Կալլասի մասնակցությամբ բեմադրում էր Լուկինո Վիսկոնտին: Հետագայում Զեֆիրելլին ինքը Եվրոպայում եւ Ամերիկայում մի շարք օպերաներ բեմադրեց Կալլասի համար՝ դառնալով քմահաճ պրիմադոննայի մտերիմը: Ռեժիսորը նրան համարում է 20-րդ դարի մեծագույն կանանցից մեկը՝ Մայր Թերեզայի եւ Մարգարետ Թետչերի կողքին: 1964-ին Կալլասի վերադարձը բեմ նշանավորվեց «Նորմայի» բեմադրությամբ, որի հեղինակը հենց Զեֆիրելլին էր: Քննադատները գրեցին, թե երգչուհու ոսկե ձայնը դարձել է բրոնզե, բայց Զեֆիրելլին հույսը դրել էր Կալլասի դերասանական խաղի վրա: 1965-ի հուլիսի 5-ին նա վերջին անգամ երգչուհուն համոզեց բեմ ելնել Լոնդոնի «Քովենթ Գարդեն» թատրոնում, «Տոսկա»-ի իր բեմադրության մեջ, բայց ներկայացումը ստիպված էին ընդհատել «երգչուհու տկարության պատճառով»:

Տասնամյակներ անց անդրադառնալով Կալլասի կերպարին՝ Զեֆիրելլին մտադիր էր նրա դերը հանձնել օպերային երգչուհու՝ Թերեզա Ստրատասին, որի հետ քանիցս աշխատել է, բայց, ի վերջո, ընտրեց դերասանուհու, մանավանդ երբ Ռոման Պոլանսկու «Վարպետության դաս» ներկայացման մեջ տեսավ Ֆաննի Արդանին:

Այս տարվա փետրվարին 80-ը բոլորած ռեժիսորը հավաստիացնում է, թե «Ընդմիշտ Կալլաս»-ը իր վերջին ֆիլմն է, հոգու վերջին պարտքը մահից առաջ:

ԿԱԼԼԱՍԸ ԵՎ ՊԱԶՈԼԻՆԻՆ

1969-ին Մարիա Կալլասը առաջին անգամ նկարահանվեց կինոյում՝ Եվրիպիդեսի ողբերգության էկրանացման մեջ կատարելով Մեդեայի դերը, որը նրա հայտնի դերերգերից մեկն էր: Բայց ռեժիսոր Պիեռ Պաոլո Պազոլինիին գրավել էր ոչ թե օպերային աստղի ձայնը, այլ ողբերգակ դերասանուհու տաղանդը, իսկ Կալլասի

«Մեդեա»

ձայնը ֆիլմում առհասարակ չի հնչում. նրա դերը կրկնօրինակվել է:

Սաֆոն կղզում նկարահանումներին նախապատրաստվելիս Պազոլինին հաճախ էր նկարում Կալլասին՝ այդ յուրօրինակ դիմանկարներում օգտագործելով ծաղկաթերթիկներ, գինի եւ կիր: Նկարները պետք է դառնային անհետանալի՝ «անցողիկ կյանքի նման», եւ դրանք բոլորն էլ, իսկապես, անցել են անէության գիրկը, ինչպես Կալլասն ու Պազոլինին:

«Մեդեա»-ում Կալլասի դեմքից այնպիսի մագնիսական ուժ է ճառագում, որ անհնար է աչք կտրել նրանից: Պազոլինին ծրագրել էր Կալլասին նկարահանել նաեւ Բերթոլդ Բրեխտի «Կուրաժ մայրիկը եւ նրա երեխաները» պիեսի էկրանացման մեջ, բայց այդ նախագիծը երբեք չիրագործվեց: Մեդեան մնաց Կալլասի առաջին եւ վերջին դերը կինոյում:

ԿԱԼԼԱՍԸ ԵՎ ԳԱՎՐԱՍԸ

Բացառված չէ, որ առաջիկայում Մարիա Կալլասը վերստին հայտնվի էկրանին: Նրա հայրենակիցը՝ ծագումով հույն ռեժիսոր Կոստա-Գավրասը, վա-

Կալլասը Օնասիսի հետ

ղուց է մտադիր անդրադառնալ Արիստոտել Օնասիսի եւ երգչուհու բուռն սիրավեպին, որը, շատերի համոզմամբ, խորտակեց նրա կյանքն ու կարիերան: Ֆիլմի գրական հենքը պիտի դառնա Նիկոլաս Գագեի «Հունական կրակ. Մարիա Կալլասի եւ Արիստոտել Օնասիսի պատմությունը» աղմուկ հանած բեսթսելլերը: Կոստա-Գավրասը Ամերիկայում ծնված Կալլասի դերում պատկերացնում է միայն ամերիկուհու, բայց առայժմ չի գտել հարմար թեկնածուի: Գլխավոր հավակնորդուհին մնում է այս տարվա օսկարակիր Քեթրին Զիտա-Ջոնսը:

ՀԱՅՑՈՐԴ ՇԱԲԱԹ ՀԵՌՈՒՍՏԱԷԿՐԱՆՆԵՐԻՆ

ԱՐԺԵ ԴԻՏԵԼ

21 հուլիսի, 23.10 Կենտրոն
«Լոլիտա»★: Ռեժիսոր՝ Ստենլի Կուբրիկ: Դերերում. Ջեյմս Մեյսոն, Սյու Լայոն, Շելի Ուինթերս, Փիթեր Սելերս: ԱՄՆ, 1962:
Պաթոլոգիկ սիրո պատմություն՝ ըստ Նաբոկովի սկանդալային վեպի:

25 հուլիսի, 21.05 Արմեն-Ակոբ
«Ես Սեմն եմ»★: Ռեժիսոր՝ Ջեսի Նելսոն: Դերերում. Շոն Փեն, Միշել Փֆայֆեր: ԱՄՆ, 2001:
Թուլամիտ Սեմը պայքարում է իր հայրական իրավունքի համար:

25 հուլիսի, 00.20 Հ1
«Մենք հրեշտակ չենք»★★: Ռեժիսոր՝ Նիլ Ջորդան: Դերերում. Ռոբերտ Դե Նիրո, Շոն Փեն, Դեմի Մուր: ԱՄՆ, 1989:
Բանտից ճողոպրած մանր հանցագործների երկյակը ծպտվում է քահանայական սքեմի տակ:

25 հուլիսի, 01.10 НТВ
«Լուսինը կեղտաջրի առվում»★: Ռեժիսոր՝ Ժան-Ժակ Բենեքս: Դերերում. Ժերար Դեպարդյո, Նաստասյա Կինսկի, Վիկտորյա Աբրիլ: Ֆրանսիա, 1983:
Կինոպոեմ, ըստ Դ. Գուդիսի վեպի, որի բովանդակությունն ամփոփված է ֆիլմի բնաբանում. «Մենք ծնվել ենք կեղտաջրի առվում, որի ջրերն արտացոլում են աստղերը»:

26 հուլիսի, 00.20 Հ1
«Քեյ Փաքս մոլորակը»★: Ռեժիսոր՝ Այան Սոֆթլի: Դերերում. Քեւին Սփեյսի, Ջեֆ Բրիջես: ԱՄՆ, 2001:
Հոգեբուժարանի նոր բնակիչը հավաստիացնում է, թե այլմոլորակային է:

27 հուլիսի, 22.25 Հ1
«Խենթ Պիեռոն»★★★: Ռեժիսոր՝ Ժան-Լյուկ Գոդար: Դերերում. Ժան-Պոլ Բելմոնդո, Աննա Կարինա: Ֆրանսիա - Իտալիա, 1965:
Ֆրանսիական կինոյի դասական գործերից մեկը աշխարհից փախչելու ապարդյուն ջանքերի մասին է:

Էջը պատրաստեց
ԶԱՎԵՆ ԲՈՅԱՋՅԱՆԸ

ԱԶԳ

Մարզական

Կասպարովը կրկին կմրցի համակարգչի հետ

Աշխարհի ուժեղագույն շախմատիստ, ՖԻԴԵ-ի վարկանիշային ցուցակը գլխավորող Գարրի Կասպարովը վճռել է հանդիպել համակարգչի հետ: Նա նոյեմբերին 3-րդ անգամ կփորձի ապացուցել մարդկային բանականության առավելությունն արհեստական ինտելեկտի նկատմամբ: Կասպարովի համոզմամբ, եթե ինքը պարտվի, ապա դա կնշանակի, որ մարդը կորցրել է իր իշխանությունը մեքենայի նկատմամբ: Հիշեցնենք, որ Կասպարովի նախորդ երկու հանդիպումները համակարգչի հետ ավարտվել են նրա լիակատար անհաջողությամբ: 1997 թ. նա ցնցող պարտություն էր կրել Deep Blue համակարգչային ծրագրից: Համակարգչի հետ Կասպարովի նոր հանդիպումը կայացավ այս տարվա հունվարին: Առաջին հանդիպումները նրա համար հաջող դասավորվեցին: Սակայն հաղթելով առաջին պարտիայում, երկրորդն ավարտելով ոչ-ոքի արդյունքով, Կասպարովը հանկարծ սկսեց անհասկանալի սխալներ թույլ տալ, որը հանգեցրեց հաջորդ պարտիայում կրած պարտության: Եվ թեեւ 6 պարտիայից բաղկացած մրցախաղն ավարտվեց ոչ-ոքի, ռեւանշի մասին խոսք լինել չէր կարող:

Կասպարովն այսպես է բնութագրել համակարգչի հետ հանդիպումների առանձնահատկությունները. «Մարդու եւ համակարգչի միջեւ մրցախաղերի գլխավոր առանձնահատկությունն այն է, որ մենք ընդունակ ենք մեր զգացմունքներն արտահայտել, որոնք հաճախ դրսեւորվում են ամենաանհարմար պահի: Խաղի ընթացքում հասկացա, որ ես վախենում եմ սխալվելուց, ուշադրությունս կորցնելուց: Հենց այս մարդկային գիծն էլ մեր գլխավոր թուլությունն է անկիրք մեքենայի հետ խաղալիս»: Հարկ է նշել, որ հենց դրա պատճառով էլ Կասպարովին չհաջողվեց հունվարին ռեւանշի հասնել համակարգչի նկատմամբ, նույնիսկ վեցերորդ պարտիայում, որտեղ գրոսմայստերը զգալի առավելություն ուներ:

Կասպարովը գտնում է, որ չնայած այս փուլում համակարգիչը զգալի առավելություններ ունի մարդու նկատմամբ, սակայն վերջինիս հաղթելու հնարավորությունները մեծ են: Միեւնույն ժամանակ նա նշել է, որ տարեցտարի այդ հնարավորությունները նվազում են: Ավելին՝ ապագայում մեքենայի նկատմամբ նույնիսկ մեկ հաղթանակը կարող է դիտվել որպես խոշոր իրադարձություն: Այդ իսկ պատճառով առաջիկա հանդիպումը, որի անցկացման ստույգ ժամկետն ու վայրը դեռեւս հայտնի չեն, կարող է դիտարկվել որպես մեքենայի հանդեպ հաղթանակի հասնելու մարդու վերջին հնարավորություններից մեկը: Այս անգամ Կասպարովի մրցակիցը կլինի X3d Fritz նոր ծրագիրը, որի առանձնահատկությունն այն է, որ կարելի կլինի խաղալ վիրտուալ ռեժիմում: Շախմատի տախտակը տեսնելու համար Կասպարովին հարկ կլինի հատուկ ակնոց կրել, որոնց շնորհիվ եռաչափ պատկերի պատրանք կստեղծվի:

Դարպասապահը վերադառնում է հայրենիք

Իսպանիայում 5 տարի հանդես գալուց հետո, ֆրանսիացի հայտնի դարպասապահ Ռիշար Ֆիլիպ Դյուտրյուելը վերադառնում է հայրենիք: Նոր մրցաշրջանը նա կդիմավորի ֆրանսիական «Ստրասբուրգ» թիմում: 30-ամյա դարպասապահն ավելի շատ հայտնի է ոչ թե Ֆրանսիայում, այլ Իսպանիայում, որտեղ անցկացրել է իր մարզական կենսագրության լավագույն տարիները: Ժամանակին «Պարի Սեն Ժերմենի» դարպասապահը, տեղափոխվելով Իսպանիա, դարձավ «Սելթայի» դարպասի գլխավոր պահապանը՝ իրեն դրսեւորելով լավագույն կողմերով: Դարպասապահի հաջող խաղը չէր կարող վրիպել առաջատար ակումբների մարզիչների աչքից, եւ շուտով Դյուտրյուելը տեղափոխվեց «Բարսելոն»: Սակայն, ցավոք, նրա գործերը հաջող չընթացան, եւ նա ստիպված էր կրկին փոխել իր «բնակության վայրը»՝ հագնելով «Ալավեսի» մարզաշապիկը: Բայց այստեղ էլ դարպասապահի բախտը չբերեց: «Ալավեսը» հրաժեշտ տվեց իսպանական առաջնության բարձրագույն խմբին: Հիմնականում դա էր պատճառը, որ դարպասապահը որոշեց վերադառնալ հայրենիք: Սակայն դժվար է ասել, թե ինչպես կդասավորվի նրա ֆուտբոլային հետագա ճակատագիրը «Ստրասբուրգում», որտեղ հարկ կլինի հիմնական կազմում տեղն ապահովելու համար պայքար մղել թիմի ներկայիս դարպասապահ Վենսան Ֆեռնանդեսի հետ:

Վաղեմի մրցակիցների հերթական հանդիպումը

Հարավային Ամերիկայի երկու վաղեմի մրցակիցների՝ Արգենտինայի եւ Ուրուգվայի հավաքականների ընկերական հանդիպումն ավարտվեց ոչ-ոքի (2-2): Այդ խաղում արգենտինացիները հանդես էին գալիս փորձնական կազմով: Հանդիպման գլխավոր դերակատարները դարձան արգենտինացի Միլիտո եղբայրները: Դիեգոն 2 գոլ խփեց ուրուգվայցիների դարպասը, իսկ Գաբրիելը, որը վերջերս պայմանագիր է կնքել «Ռեալի» հետ, հանդիպման 36-րդ րոպեին գնդակն ուղարկեց սեփական դարպասը՝ հավասարեցնելով հաշիվը (2-2): Խաղից առաջ տեղի ունեցավ 1950 թ. ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության Ուրուգվայ-Բրազիլիա վճռորոշ հանդիպման ողջ մնացած մասնակիցների մեծարման արարողությունը: Հատուկ մրցանակների արժանացան դարպասապահ Ռոկե Մասպոլին, պաշտպան Խուան Գոնսալեսը եւ հաղթական գոլի հեղինակ Ալսիդես Գիխիան:

Սամորանոն որակազրկվել է 11 խաղով

Չիլիացի ֆուտբոլիստ Իվան Սամորանոն «Կոլո Կոլո»-«Կոբրելոա» հանդիպման ժամանակ մրցավարի վրա հարձակվելու համար որակազրկվել է 11 խաղով: Ինչպես նշել է Չիլիի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահ Կառլոս Դիտբոռնը, Սամորանոն կարող էր ավելի խիստ պատժի ենթարկվել, ընդհուպ մինչեւ 50 խաղով որակազրկվելը: Չնայած Սամորանոյի նկատմամբ մեղմ պատիժ է կիրառվել, այնուամենայնիվ, 36-ամյա ֆուտբոլիստը մտադիր է հրաժեշտ տալ ֆուտբոլին:

Չեմպիոնն անհաջողության մատնվեց

Ֆուտբոլի Ուկրաինայի առաջնության 2-րդ տուրում անդրանիկ պարտությունը կրեց երկրի չեմպիոն Կիեւի «Դինամոն»: Օդեսայում դինամոյականները 0-1 հաշվով պարտվեցին «Չեռնոմորեցից»: Հանդիպման ելքը վճռեց 59-րդ րոպեին Կոսիրինի խփած միակ գնդակը: Իսկ ահա, «Շախտյորը» 2-րդ անընդմեջ հաղթանակը տոնեց՝ այս անգամ սեփական հարկի տակ 4-0 խոշոր հաշվով պարտության մատնելով «Վորսկլային»: Խոշոր հաշիվ գրանցվեց նաեւ «Դնեպր»-«Կարպատներ» մրցախաղում (4-1): Այդ խաղում դաշտի տերերից Վեգլինսկին «հեթ-տրիկի» հեղինակ դարձավ: Մյուս հանդիպումներում գրանցվեցին հետեւյալ արդյունքները. «Կրիվբաս»-«Զվեզդա»՝ 1-0, «Արսենալ»-«Օբոլոն»՝ 2-1, «Տավրիա»-«Մետալուրգ»՝ 1-1, «Վոլին»-«Իլյիչեւեց»՝ 2-2:

Ռիվալդոն մնում է «Միլանում»

Բրազիլացի ֆուտբոլիստ Ռիվալդոն հայտարարել է, որ մինչեւ պայմանագրի ժամկետի ավարտը մնում է «Միլանում»: Բրազիլիայի հավաքականի հարձակվողը «Միլան» էր տեղափոխվել «Բարսելոնից»: Սակայն իտալական ակումբում նրան այդպես էլ չհաջողվեց լիովին դրսեւորել իրեն՝ հաճախակի հայտնվելով պահեստայինների նստարանին: Ուստի շատերին թվում էր, թե բրազիլացին կհեռանա «Միլանից»: Բայց բրազիլացին հերքել է այդ լուրերը՝ հաստատելով, որ մնում է թիմում: Նա նշել է, որ մտադիր է պայմանագրի կետերը պահպանել եւ ցանկանում է թիմի կազմում, որքան հնարավոր է, շատ տիտղոսների արժանանալ:

ՎԱՐԿԱՆԻՇ

ՖԻՖԱ-ն դասակարգել է նաեւ կանանց հավաքականները

ՖԻՖԱ-ն իր պատմության մեջ առաջին անգամ դասակարգել է ֆուտբոլի կանանց հավաքականները: Վարկանիշային ցուցակը գլխավորում է աշխարհի ներկայիս չեմպիոն ԱՄՆ-ի ընտրանին: Լավագույն տասնյակում տեղ են զբաղեցրել նաեւ Նորվեգիայի, Գերմանիայի, Չինաստանի, Շվեդիայի, Բրազիլիայի, ԿԺԴՀ-ի, Դանիայի, Ֆրանսիայի եւ Իտալիայի ֆուտբոլիստուհիները: Հայաստանի կանանց հավաքականը 108 երկրների մեջ զբաղեցնում է 95-րդ տեղը: Նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների հավաքականներից լավագույնը Ռուսաստանի ընտրանին է, որը զբաղեցնում է 11-րդ տեղը: Ռուսները մասնակցելու են այս աշնանը ԱՄՆ-ում կայանալիք ֆուտբոլի աշխարհի կանանց առաջնությանը: 2-րդ ցուցանիշն ունեն ուկրաինուհիները (18-րդ տեղ): Մյուս երկրների հավաքականների ցուցանիշներն այսպիսին են. Բելառուս՝ 42-րդ տեղ, Ուզբեկստան՝ 49-րդ, Ղազախստան՝ 60-րդ, Էստոնիա՝ 76-րդ, Մոլդովա՝ 85-րդ:

Յուժնու հաղթարշավը շարունակվում է

Շտուտգարտում ընթացող թենիսի միջազգային մրցաշարում իր հաջող ելույթներն է շարունակում Միխայիլ Յուժնին: Երրորդ փուլում նա պարտության մատնեց չեխ թենիսիստ Իրժի Նովակին (7-6, 6-4): Հաջորդ փուլում Յուժնին կմրցի արգենտինացի Գիլյերմո Կորիայի հետ, որը պարտության մատնեց իսպանացի Դավիթ Ֆեռերին (6-1, 6-1): Քառորդ եզրափակիչ մտավ նաեւ Ռայներ Շուտլերը, որը շահեց մրցամարտը իսպանացի Ալեքս Կորետխայից (6-4, 6-4): Նրա հաջորդ մրցակիցը կլինի Ֆելիսիանո Լոպեսը, որն առավելության հասավ Յունես Էլ Այնաուիի նկատմամբ (3-6, 6-4, 6-3): Քառորդ եզրափակիչ մյուս զույգերը կազմել են Թոմաս Բեհրենդն ու Ֆեռնանդո Գոնսալեսը, Ֆիլիպո Վոլանդրին ու Թոմի Ռոբրեդոն:

Զուգախաղում հաջող մեկնարկեց Եվգենի Կաֆելնիկովը: Նա Կեւին Ուլիետի հետ պարտության մատնեց Բեք-Նադալ զույգին:

Արմսթրոնգը պահպանում է առաջատարի դիրքը

Իսպանացի հեծանվորդ Խուան Անտոնիո Ֆլեչան հաղթող ճանաչվեց «Տուր դը Ֆրանս» հեծանվավազքի 11-րդ փուլում: 153,5 կմ մրցատարածությունը նա հաղթահարեց 3 ժամ 29 րոպե 33 վրկ-ում: Երկրորդ արդյունքը ցույց տվեց հոլանդացի Բրամ դե Գրոտը, որը առաջատարին զիջեց 4 վրկ-ով: 3-րդ տեղում իսպանացի Իսիդորո Նոզալն էր: Ընդհանուր հաշվարկով նախկինի պես առաջատարի դեղին մարզաշապիկը կրում է ամերիկացի հեծանվորդ Լենս Արմսթրոնգը: Նրան 21 վրկ-ով զիջում է ղազախստանցի Վինոկուրովը: 3-րդ տեղում իսպանացի Իբան Մայոն է:

Ֆուտբոլի մրցաշար Կորեայում

Հարավային Կորեայում ընթացող ֆուտբոլի մրցաշարում կայացան հերթական հանդիպումները: «A» խմբում ընդգրկված Թուրքիայի «Բեշիկթաշը» 2-1 հաշվով հաղթեց «Լիոնին», իսկ Հարավային Կորեայի «Իլվան» ոչ-ոքի ավարտեց հանդիպումը Հարավաֆրիկյան Հանրապետության «Կայզեր չիֆս» թիմի հետ (1-1): «B» խմբում ընդգրկված «Էյնդհովենի» ֆուտբոլիստները 4-2 հաշվով պարտության մատնեցին «Մյունխեն-1860» թիմին, իսկ «Լոս Անջելես Գալաքսի»-«Նասյոնալ» խաղում հաշիվը չբացվեց:

Կանայք կմրցեն ԱՄՆ-ի խաղադաշտերում

Սեպտեմբերի 20-ից հոկտեմբերի 12-ն ԱՄՆ-ի վեց քաղաքներում կանցկացվեն կանանց ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության հանդիպումները: Նախապես որոշված էր մրցաշարն անցկացնել Չինաստանում, սակայն ատիպիկ թոքաբորբի համաճարակի հետեւանքով առաջնությունը հետաձգվեց եւ փոխվեց կազմակերպիչ երկիրը: Ընդ որում, առաջնությունն իրենց մոտ անցկացնելու ցանկություն էին հայտնել ԱՄՆ-ը եւ Շվեդիան: Հետաքրքրական է, որ առաջնության մեկնարկային խաղում մրցելու են հենց այդ երկրների կանանց հավաքականները:

Աշխարհի չեմպիոնի կոչման համար կպայքարեն 16 հավաքականներ, որոնք նախնական փուլում բաժանվել են չորս խմբի: «A» խմբում հանդես կգան աշխարհի ներկայիս չեմպիոն ԱՄՆ-ի, Շվեդիայի, Նիգերիայի եւ Կորեայի հավաքականները: «B» խմբում օլիմպիական չեմպիոններ նորվեգացիների մրցակիցները կլինեն Ֆրանսիայի, Բրազիլիայի եւ Հարավային Կորեայի ֆուտբոլիստուհիները: «C» խմբում ընդգրկվել են Եվրոպայի չեմպիոն Գերմանիայի, Կանադայի, Ճապոնիայի եւ Արգենտինայի ընտրանիները: Իսկ «D» խմբում մրցավեճի կբռնվեն Չինաստանի, Գանայի, Ավստրալիայի եւ Ռուսաստանի հավաքականները:

Կասպարովը ներկայացրեց իր նոր գիրքը

Նյու Յորքում Գարրի Կասպարովը ներկայացրել է իր նոր գիրքը: «Իմ հռչակավոր նախորդները» գրքի համար Մանհեթենի «Barbes & Nobles» գրախանութում հսկայական հերթ էր գոյացել: Նախապես որոշված էր, որ մինչ գրքի վաճառքը Կասպարովը մոտ կես ժամ կպատմի իր ստեղծագործության մասին, սակայն այն գնել ցանկացողներն այնքան շատ էին, որ աշխարհի չեմպիոնը հազիվ էր հասցնում իր ստորագրությունը դնել գրքերի վրա: Հետաքրքրական է, որ վաճառքի հանված գրքերը չբավականացրին բոլոր ցանկացողներին, եւ ստիպված պահեստից եւս 80 գիրք հանեցին վաճառքի: Բացի այդ գրքերից, Կասպարովն իր ստորագրությունն էր դրել եւս մի քանի գրքերի վրա, որոնց թվում էր նաեւ 1972 թ. շախմատային օլիմպիադայի ծրագիրը: Այդ ծրագրի վրա կային աշխարհի բոլոր չեմպիոնների ստորագրությունները՝ Էյվեից մինչեւ Կարպովը:

Դանկանը յոթ տարում 122 մլն դոլար կվաստակի

Բասկետբոլի ազգային ընկերակցության 2002/03 թթ. առաջնության չեմպիոն Թիմ Դանկանը նոր պայմանագիր է կնքել իր թիմի՝ «Սան Անտոնիո սպարսի» հետ: Թիմում 7 տարվա ելույթների համար Դանկանը կստանա 122 մլն դոլար: Վեց տարվա ընթացքում Դանկանի միջին արդյունավետությունը կազմում է 23 միավոր: Իսկ ահա, «Դենվերին» չհաջողվեց թիմում պահել իր առաջատարին՝ Ջովան Հովարդին: Նա պայմանագիր է կնքել «Օռլանդոյի» հետ եւ 5 տարվա ելույթների համար կստանա 30 մլն դոլար: «Լոս Անջելես Կլիպերսի» նախկին բասկետբոլիստ Մայքլ Օլովոկանդին 3-ամյա պայմանագիր է կնքել «Մինեսոտայի» հետ: Նա կստանա 16 մլն դոլար:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ԱԶԳ

Օրվա հետքերով

Անհաջողություններ Հայաստանի համար

Սկիզբը էջ 1

Քվեարկության նախորդ գիշերը Վաշինգտոնում գտնվող թուրքական խորհրդարանի անդամներից Էգեմեն Բաղիշը հայտարարել էր. «Հուսով ենք, որ բանաձեւը չի ընդունվի: Դիկ Չեյնիի միջամտությունը մեզ հուսադրում է: Դա Մ. Նահանգների ազգային շահերի պաշտպանության խնդիր է»:

Թվում է, թե հայ ազգի ոճրագործներին պաշտպանելը դարձել է Մ. Նահանգների ազգային շահերի մի մասը: Մինչդեռ, իրականում, դա ազգային շահերի խեղաթյուրում է:

Չեյնիի համախոհներից պաշտպանության փոխքարտուղար Պոլ Վոլֆովիցն էլ իր հերթին էր «պաշտպանել» երկրի ազգային շահերը՝ տապալելով բանաձեւը:

Պոլ Վոլֆովիցն անդամ է չընտրված բյուրոկրատների մի խմբի, որը ծանոթ է «նոր պահպանողականներ» անունով: Նրանք «առեւանգել» են վարչակարգի քաղաքական խնդիրների օրակարգը եւ ստանձնել երկրի ազգային շահերի պաշտպանության խնդիրը: Նրանց փիլիսոփայությունը եզրային ոչ մի առնչություն չունի այս մեծ ազգի հիմնադիր հայրերի երազանքների հետ: Նրանք կեղծ պատճառաբանություններով ավերել են երկիր երկրի հետեւից, լուռ համաձայնությամբ ստեղծել հեզ ու խոնարհ զանգվածային մի լրատվություն, որը դեռեւս իրեն ազատ է համարում: Այս քայքայիչ արշավի վերջը չի երեւում:

Ամերիկան Իրաքի դեմ պատերազմեց իր տարածաշրջանում ժողովրդավարություն հաստատելու միտումով, մինչդեռ Վոլֆովիցի դիրքորոշումը լրիվ հակասում է դրան: Այդ նա է, որ թուրք զինվորականներին մեղադրել է խորհրդարանում ժողովրդավարական քվեն տապալել չկարողանալու մեջ: Ինչպես հայտնի է, այդ քվեարկության արդյունքում Թուրքիան իրական պատերազմի օրերին տարածք չտրամադրեց ամերիկյան զորքերին:

Հայաստանին տնտեսական օգնություն չտրամադրելը կամ Ցեղասպանության ճանաչման բանաձեւի տապալումը միայն մի փոքրիկ մասն է նրանց հակահայ գործունեության: Տեսնենք, թե նրանք ինչ են մոգոնում Իրանի դեմ: Նրանք նախագահին մղում են հակադրվելու Իրանին, որն առանձնապես ոչ մի վնաս չի հասցրել Ամերիկայի շահերին: Միակ պատճառն այն է, որ Իրանը տարածաշրջանում միակ հակաիսրայելյան պետությունն է մնացել: Նրանք Իրանի այդ կեցվածքը մեկնաբանում են որպես սպառնալիք ամերիկյան շահերին եւ հրահրում են մի նոր պատերազմ սանձազերծելու: Դա, իհարկե, իր ավերիչ ազդեցությունը կունենա տարածաշրջանի եւ հատկապես Հայաստանի վրա:

Բայց նրանց ծրագրի ամենավտանգավոր մասն այն է, որ նրանք Իրանը քայքայում են ներսից՝ իր իսկ էթնիկական հակառակորդների միջոցով: Հյուսիսային Իրանում 15 միլիոն ադրբեջանցի է ապրում: Հենց նրանք որոշեն անջատվել Իրանից, կկարողանան իրականացնել մեծ Ադրբեջանի (ավելի քան 22 մլն բնակչությամբ) իրենց երազը, որն անչափ փայփայում էր նախագահ Էլչիբեյը:

Այս խմբի գործի դրած պատերազմի մեքենան կանգ առնելու միտում չի ցուցաբերում: Ժողովուրդը դեռ չի գիտակցում, թե ուր են կորչում այս երկրի իսկական արժեքներն ու շահերը: Վարչակարգն արդեն ընկել է կրակը, քանի որ պարզ է դառնում, որ իրական պատերազմը սանձազերծված էր կեղծ պատճառաբանություններով: Նույնիսկ թեժ վիճակում է նաեւ Թոնի Բլերը:

Մ. Նահանգների հայ քվեարկողները պետք է աչալուրջ լինեն: Չեյնին արդեն հայտնել է իր մտադրությունը՝ Բուշի հետ մասնակցելու առաջիկա ընտրություններին: Հայերը քաղաքական համապատասխան խմբակցությունների միջոցով հստակ պետք է արտահայտեն իրենց դիրքորոշումը: Դա լինելու է դիրքորոշումը ոչ միայն մի որոշակի էթնիկական փոքրամասնության, այլեւ այս մեծ ազգի բարոյական անաղարտության:

Ամերիկան առավել պատասխանատու ներկայացուցիչների կարիք ունի:

ԴԵՏՐՈՅԹ, ԱՄՆ

Փոթորիկ եւ խոշոր կարկուտ Եվրոպայում

Երեկ գիշեր Կենտրոնական Եվրոպայի վրայով անցել է մեծ ուժգնության փոթորիկ: Մեգատիս գործակալությունը հաղորդում է, որ Գերմանիայում ջրածածկ են եղել տասնյակ շենքերի նկուղները եւ առաջին հարկերը: Աուգսբուրգ քաղաքում կայծակը հարվածել է մասնավոր տներից մեկին, որը լիովին այրվել է: Զոհերի մասին տեղեկություններ չկան:

Շվեյցարիայում քամու պոռթկումից շրջված ավտոմեքենան դարձել է մի կնոջ մահվան պատճառ: Ցյուրիխից ոչ հեռու արմատախիլ եղած ծառը վիրավորել է 3 երեխաների:

ՌԻԱ գործակալության տվյալներով, նույն շրջանում ընկած ծառերը ճզմել են փողոցում կանգնեցված տասնյակ ավտոմեքենաներ: Քամին պոկել է բազմաթիվ տների կտուրներ:

Միաժամանակ Գերմանիայի հեռուստատեսությունը հաղորդել է Շվեյցարիայի կենտրոնական շրջաններում տեղացած կարկուտի մասին: Կարկտահատիկներն ունեցել են գոլֆի գնդակի մեծություն:

Կենտրոնական Եվրոպայում շարունակվող շոգ եղանակի պատճառով սպասվում է, որ Հռենոսի մակարդակը կիջնի վերջին 27 տարվա ամենացածր մակարդակին: Օդեր եւ Էլբա գետերի մակարդակն այնքան է իջել, որ վերին հոսանքներում նավարկությունը հայտնվել է սպառնալիքի տակ:

Պ. Ք.

Փոթորիկից 38 միլիոնի վնաս Կրասնոդարում

ԿՐԱՍՆՈԴԱՐ, 18 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մեկ օրվա ընթացքում փոթորիկը, որն ուղեկցվում էր կարկտով եւ տեղատարափ անձրեւներով, 38 մլն ռուբլու վնաս է հասցրել Կրասնոդարի երկրամասին, այսօր հաղորդել է փոխնահանգապետ Վիտալի Պուշկինը: Տարերքից հիմնականում տուժել են երկրամասի հյուսիսային գոտու տնտեսությունները: Մասնավորապես Կռիլովսկի շրջանում լիովին ոչնչացել է 8 հազար հեկտար աշնանացան ցորենը, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին ասել է փոխնահանգապետը:

Փոթորիկն սկսվել էր հուլիսի լույս 16-ի գիշերը եւ շարունակվել կես ժամ: Քամու արագությունը վայրկյանում հասնում էր 30-34 մետրի: Բնական արհավիրքը վնասել է էլեկտրահաղորդման տասնյակ գծեր, տրանսֆորմատորային ենթակայաններ, առանց լույսի թողնելով գրեթե 40 հազար բնակիչների: Աղետի գոտում 22 նորոգող բրիգադներ են աշխատում:

UNIBANK

Процентные ставки по срочным депозитам ЗАО "ЮНИБАНК"

Срок вклада	Частота выплат процентов	AMD	USD До 10.000	USD От 10.001 до 100.000	EUR До 10.000	EUR От 10.001 до 100.000
До 28 дней	в конце срока	5	4	4,5	2,5	3
"Победы" 180 дней	в конце срока	6	9			
"Культура" 90 дней	в конце срока	9				
35 - 91 дня	в конце срока	8,5	7,5	7	5,5	6
	ежемесячно	8	7	6,5	5	5,5
98 - 182 дня	в конце срока	9	8	8,5	6,5	7
	ежемесячно	8	7	7,5	5,5	6
189 - 364 дня	в конце срока	10	9	9,5	7,5	8
	ежемесячно	9	8	8,5	6,5	7
371 дней и более	в конце срока	11	10	10,5	8,5	9
	ежемесячно	10	9	9,5	7,5	8

Вклады превышающие 50 млн. AMD или 100 тыс. USD или 100 тыс. EURO и вклады в других валютах вне зависимости от величины суммы принимаются на основе договора.
Минимальная сумма срочных депозитов
• 50.000 AMD
• 100 USD и эквивалент в валюте

Адреса отделений и филиалов ЗАО "Юнибанк"-а

Отделения в Армении:
ГОЛОВНОЙ ОФИС:
375001 г. Ереван, ул. Амирян 12, тел. 539870, 539871
факс 533052, телекс. 243313 UNIAM
Филиал "Кентрон"
375001, г. Ереван, ул.Абовяна 26, тел. (3741) 542430 542431, 542432
филиал "Комитас"
375001г. Ереван, ул. Комитаса 15/2, тел. (3741) 261838 261858, 261868
филиал "Ванадзор"
377222, г. Ванадзор, ул. Тигран Меци 53 тел. (37451) 40672, 40673
филиал "Гюмри"
377501, г. Гюмри, ул. Ахтанаки 1 тел. (37441) 33053, 33051

ԿՈՐԵԼ Է

«Դելտա-տրանս-գրուպ» ՍՊԸ պետռեգիստրի վկայականը: Գտնողին խոստանում ենք դրամական պարգեւ:
Հեռ.՝ (09)489157, 248282 (րն.)

CMI CAUCASUS MEDIA INSTITUTE
www.caucasusmedia.org

Լրատվամիջոցների կովկասյան ինստիտուտը հայտարարում է ժուռնալիստիկայի միամյա դասընթացի ընդունելություն:
Դասերի սկիզբը՝ 2003 թ. հոկտեմբերի 1-ին:
Ուսուցման հիմնական առարկաներն են՝ ժուռնալիստիկայի ժանրեր եւ ոճ, վիրտուալ խմբագրություն, կովկասագիտություն, քաղաքագիտության եւ տնտեսագիտության հիմունքներ: Ուսանողների լավագույն աշխատանքները հրապարակվում են ԼԿԻ սայթում եւ ուսանողական հատուկ հոդվածաշարերում:
ԼԿԻ-ում ուսանում են Հարավային Կովկասից եւ ԱՊՀ տարբեր երկրներից ուսանողներ: Դասավանդման լեզուն ռուսերենն է. լեզվի եւ ոճի դասընթացներն անցկացվում են ռուսերեն եւ հայերեն:
Դիմորդները պետք է ունենան բարձրագույն կրթություն եւ ԶԼՄ-ներում աշխատանքի փորձ: Դիմումներն ընդունվում են մինչեւ օգոստոսի 31-ը հետեւյալ հասցեով՝
Երեւան 375002, Դեմիրճյան փակուղի 23, հեռ. 54 06 31, 54 06 32
contact@caucasusmedia.org
ԼԿԻ մասին ավելի մանրամասն տեղեկություն կարող եք գտնել մեր սայթում՝ www.caucasusmedia.org
ԼԿԻ ֆինանսավորվում է Համագործակցության եւ զարգացման շվեյցարական գործակալության կողմից:

Անվճար ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Մեր թերթում անվճար հայտարարություններ հրապարակելու ցանկություն ունեցողներին խնդրում ենք դրանք գրավոր ներկայացնել խմբագրության տնօրենությանը: Հասցեն՝ Հանրապետության 47:

- Վաճառվում է ՎԱԶ 2109, 1988 թ. սպիտակ, շարժիչը վերանորոգված: Հեռ. (09)49-89-84 գինը՝ $1300
- Վաճառվում է Մայկոպի կաղնե մանրահատակ, էժան: Հեռ.՝ 351879:
- Վաճառվում է Մ. Խորենացու 3-րդ նրբ., տուն 17. բնակելի 2 սենյակ 33,2 ք/մ, օժանդակ կառույց՝ 32 ք/մ, առանց միջնորդի: Գինը՝ պայմանագրային: Հեռ.՝ 63-88-93:
- Կգնեմ PETROF 115 մոդելի դաշնամուր: Հեռ.՝ 533051:
- Տրվում է վարձով 2 սենյականոց շքեղ նորոգված եւ կահավորված բնակարան Կոմիտաս թաղամասում: Վարձը՝ 180 դոլար: Հեռ.՝ 23-35-04:
- Վաճառվում է հողատարածք (հարմար է արտադրության համար) 1200 ք/մ, հասցեն՝ Նորագավիթ, 4-րդ փ. 30 տուն: Տուն 4 սեն., 1 հարկում, լողավազանով, ծառերով, ավտոտնակով: 54-21-94, 42-68-98 (Էդիկ)

ВСЕМ ЗАИНТЕРЕСОВАННЫМ ЛИЦАМ

Приглашение к участию в авторском конкурсе на архитектурное оформление интерьера вестибюля здания Представительства ООН в АРМЕНИИ.
Материалы конкурса и дополнительную информацию можно получить у менеджера здания ООН ежедневно с 15.00 до 18.00 по адресу: Ереван, К. Либкнехта 14, ПРООН.
Тел: 56 03 40, 58 31 94.
Конкурсные предложения принимаются до 11 августа 2003.
Все конкурсные предложения будут внимательно рассмотрены и о результатах конкурса будет сообщено всем участникам конкурса.
ПРОГРАММА РАЗВИТИЯ ООН

Հայաստանի Հանրապետության առեւտրաարդյունաբերական պալատը հայտարարում է մրցույթ լավագույն

Ներդրումային ծրագրի

Մրցույթում հաղթողը կպարգեւատրվի 5000 ԱՄՆ դոլար դրամական պարգեւով: Լավագույն ներդրումային ծրագրերը կներկայացվեն ֆինանսավորման պոտենցիալ ներդրողներին: Ծրագրի ներկայացման վերջին ժամկետն է 2003 թ. օգոստոսի 31-ը: Ծրագրերը ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետության առեւտրաարդյունաբերական պալատ: Հասցեն՝ ք. Երեւան, Խանջյան 11:
Հեռ.՝ 56-01-84, 56-01-96, հեռ/ֆաքս՝ 58-78-71,
էլ. փոստ՝ armcci@arminco.com

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ԵՎ ԴԵՂԻՆ ԷՋԵՐ

Գործարար տեղեկատվություն գործարարների համար

ՍՓՅՈՒՌ տեղեկատվական ծառայություն
Երեւան-10, Փավստոս Բուզանդի 1/3, 7-րդ հարկ
Հեռ. 562635, 563505, E-mail: info@spyur.am

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 18. 7. 2003 Գինը՝ 100 դրամ